Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2022. december 8., csütörtök
LXXIV. évfolyam
279. (21254.) sz.
Ára: 3 lej
(előfizetőknek 1,57 lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

A lakcím szerinti nyugdíjpénztárnál kell igényelni

Nyugdíjjogosultság az EU-ban

Fotó: Nagy Tibor

Az országhatárok megnyitásával egyesek több uniós országban vállaltak munkát, ezáltal ott nyugdíjjogosultságot is szereztek. A hivatalos nyugdíjkorhatárhoz közeledve, az ország határain kívül élő személyek a Romániában ledolgozott évekre feljogosító öregségi nyugdíj ügyintézését kezdeményeznék, de sokszor tanácstalanok. Olvasóink kérésére megérdeklődtük és megtudtuk, hogy a román nyugdíjjárulék igénylését a kölcsönös nemzetközi egyezmények értelmében a jelenlegi lakhely szerinti országban kell benyújtani.

Szer Pálosy Piroska

Az Európai Unióban ledolgozott évekre igényelhető nyugdíjjárulék ügyintézésének részleteiről a Maros Megyei Nyugdíjpénztár igazgatóját, *Neagoe Eugeniát* kérdeztük. Elöljáróban az intézményvezető leszögezte, hogy a román nyugdíj igénylése végett nem kell az országba utazni külföldről, mivel előírás, hogy a jelenlegi lakcím szerinti nyugdíjhivatalban kell kérelmezni a romániai nyugdíjjárulékot. Példának okáért, aki Magyarországon él, és ott szeretné felvenni a romániai szolgálati időre őt megillető járulékot, a magyarországi nyugdíjhivatalhoz kell fordulnia. Ott az európai nyugdíjakkal foglalkozó ügyfélablaknál E205-ös európai formanyomtatványhoz jut, amit kitölt, és a munkakönyvével vagy más,

(Folytatás a 4. oldalon)

A NÉPÚJSÁG-falinaptár kapható az újságárusoknál!

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

Életmódváltás nélkül nem tesz csodát a kezelés
Sokat beszélünk róla, de talán még sem eleget, ugyanis a mindennapok tapasztalata az, hogy sok beteg akkor kerül csak szakorvoshoz, amikor már évek óta magas a vércukorszintje.
5.

A hátrányos helyzetűek még szegényebbek lettek
A kiszolgáltatott helyzetben levő családok 95 százaléka a társadalmi-gazdasági válság közepette nem tudja fedezni az olyan alapvető szükségleteket sem, mint a gyógyszerek beszerzése vagy orvosi konzultációk kifizetése.
6.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden
nyugdíjas
ügyfele számára:
50%-os
kedvezménnyel kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék
2022. november 10. és december 31. között.
A régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!
Keressen minket
Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!
Előjegyzésért hívja a 0265-212-304-es telefonszámot!

Aktuális

Egyszerűsített közszolgáltatások

Antalfi Imola

Tegnap több olyan jogszabályról is hírt kaptunk, amelyek – bármilyen jelentéktelennek is tűnjenek –, jelentősen egyszerűsítik az ügyintézést. Nem kell majd bosszankodnunk, hogy a különféle hivatalok ügyfélablakainál, amikor minden iratot előkészítettünk, azzal küldenek el, hogy hozzunk sínes dossziét. Szerdán ugyanis a parlament megszavazta azt a törvényt, amely értelmében a közszolgáltatásokat nyújtó közintézmények nem igényelhetnek az állampolgártól sínes dossziét vagy bármely más irodai eszközt, tárgyat. Ugyanakkor kötelesek lesznek nemcsak papíron, hanem elektronikusan is közzétenni a saját weboldalukon az adott szolgáltatásokkal kapcsolatos űrlapokat és kérvényeket, szerkeszthető formában.

A szóban forgó jogszabály, majd ha életbe lép, egyszerűsíti és hatékonyabbá teszi az ügyintézést. A közintézmények jó része már eddig is közzétette az ügyintézéshez szükséges űrlapokat (magyar nyelven ott, ahol erre jogosult a lakosság, ez nem igazán történt meg), viszont ezután jobban figyelniük kell a személyes adatok védelmére akkor, amikor elektronikus formában is elfogadják a szükséges iratokat. Garantálniuk kell, hogy az ügyintézés során, ha például személyi igazolvány másolatára van szükség, akkor az intézménynek a hivatalos e-mail-címére biztonságosan eljuttatható a kért dokumentum.

(Folytatás a 3. oldalon)

DECEMBER

8., csütörtök

A Nap kel
7 óra 53 perckor,
lenyugszik
16 óra 35 perckor.
Az év 342. napja,
hátravan 23 nap.

Isten éltessen!

Ma **MÁRIA**,
holnap **NATÁLIA** napja.
NATÁLIA: egy latin kifejezés rövidülése, jelentése: az Úrjézus születésnapja.

IDŐJÁRÁS

Borús égbolt, ködképződés
Hőmérséklet
max. 2 °C
min. -3 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2022. december 7.

1 EUR	4,9186
1 USD	4,6835
100 HUF	1,2035
1 g ARANY	267,0437

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

A Stúdió Színház avatására emlékeznek

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen december 8-án, csütörtökön (ma) délelőtt 10 órai kezdettel idézik fel a Stúdió Színház 1962-es avatásának emlékét. A rendezvény díszmeghívottja Biluska Annamária, a színházavató előadás ma is aktív szereplője. Ebből az alkalomból bemutatják a Stúdió Színház 1962–76 közötti előadásainak digitális archívumát is. Az emlékünnep a közönség számára is nyitott szakmai beszélgetéssel zárul, amelyen részt vesznek a marosvásárhelyi magyar színészképzés volt és jelenlegi tanárai és öregdiákjai.

Zárult a drogellenes projekt

A Buckner Románia Alapítvány szeptember 15-én indította el Válassz tudatosan! Ne hagyd, hogy a drogok besötétítsék a jövődet! elnevezésű projektjét, amelynek keretében 11 héten át 19 marosvásárhelyi helyszínen zajlott tájékoztató kampány a kábítószer, a szeszes ital és a cigaretta káros hatásairól. A megyei tanfelügyelőséggel, illetve a Drogmegelőzési és Tanácsadási Központtal (CPECA) közös akcióban 1307 diák vett részt. A bemutatókat követően a Facebook-oldalán egy kérdőívet tett közzé az alapítvány a kampány hatékonyságának felmérése érdekében. A kérdőív kitöltői között értékes nyereményeket – táblagépet, vezeték nélküli fülhallgatót – sorsoltak ki. A projektet Marosvásárhely költségvetéséből finanszírozták a Szociális Igazgatóságon keresztül.

A Mikulás-buszok menetrendje

Marosvásárhelyen két évtizede közlekednek Mikulás-buszok a karácsony előtti hetekben. December 8-án, csütörtökön (ma) a 18-as (kombinát – kórház) és a 12-es (Egyesülés negyed – Tudor) útvonalon, 9-én, pénteken a 20-as (Tudor – kórház) és a 4-es (kombinát – Egyesülés negyed) útvonalon lehet az ünnepi járattal utazni – tájékoztat Facebook-oldalán a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

Alzheimer-café a Caritasnál

A demenciabarát ünnepek témában kerül sor újabb Alzheimer-caféra december 13-án, kedden 17 órától a marosvásárhelyi Caritas Teréz Anya Idősek Nappali Foglalkoztató Központjában (Mărăşti utca 36. szám). Az együttléten Bakó Mária lelkigondozó, Horváth Ildikó egészségügyi asszisztens és Cosma István pszichológus egyebek mellett arra keres választ a többi résztvevővel, hogy hogyan lehet odafigyeléssel demencia-, illetve családbaráttá szelídíteni az ünnepnapokat, hogyan viszonyuljon a gondozó a beteghez és önmagához. A részvétel ingyenes, bejelentkezni a 0741-258-194-es telefonszámon lehet hétfőtől péntekig 8 és 16 óra között.

Húszéves a Mária és Márta magazin

Idén húszéves a Maros megyei református nők lapja, a Mária és Márta magazin. Ez alkalomból december 9-én, pénteken 16 órakor ünnepi rendezvényre kerül sor a marosvásárhelyi Studium Hub közösségi központban. A jubileumi együttlét résztvevői visszatekintenek az elmúlt évekre, és hálát adnak az áldásokért, amelyekben a folyóirat szerkesztése során részesültek.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Adventi vásárban Szovátán

Múlt szombaton rendezték meg Szovátán a hagyományos adventi vásárt. A gazdasági helyzet hatása itt is érezhető, de nem múlik el e rendezvény nélkül ez az időszak a fürdővárosiak életében sem.

Gligor Róbert László

Idén is sok látogatója volt a szovátai adventi vásárnak, és bő kínálat fogadta múlt szombaton a városi új piacra látogatókat. Egyetlen asztal sem maradt üresen, az adventi és karácsonyi időszakra jellemző kézművestermékek közül szinte semmi nem hiányzott. Bőven volt gyertya, ajtó- és lakásdísz, kopogtató, díszterítő, ékszer, horgolt dísztárgy és karácsonyfadísz, makramé, fatárgyak és játékok, szalmadísz, méh- és szójaviaszból készült gyertya. Könyveket, kézműves karácsonyi üdvözlőlapokat és ajándéknak valót is lehetett kapni, s akik nem szóltak időben a Mikulásnak, a piacon beszerezhették a virgácsot is. Nemcsak a szemnek, a szájnak is volt ingere: számos csokoládé- és tejkrémkülönlegesség, méztermékek, mézeskalács, lekvárok, befőttek, szörpök, s friss és füstölt hentesárut, házi savanyúságot is kínáltak egy-egy asztalnál.

Fogyott a portéka, még délben is sokan forgolódtak az asztalok körül, amikor megszólalt a muzsikaszó: idén is rövid előadással kedveskedett az érdeklődőknek a helyi Tücsökraj népzenei csapat.

A szervezőktől megtudtuk: igyekeztek a helyi és környékbeli „vásárosokat” megszólítani, így idén 54 kézműves érkezett a Nyárád és a Kis-Küküllő vidékéről, valamint Hargita megyéből. Tudják, hogy a december mindenki számára költekezős időszak, de fontosnak tartják a kézművesek támogatását is, ezért segítik őket, hogy termékeikkel piacra jussanak. Az idén csak egyszeri alkalomra terveztek adventi vásárt, mert a tavaly úgy tapasztalták, hogy elég, így mindent erre a hétvégére összpontosítottak – tudtuk meg *Farkas Júlia* városházi szóvivőtől, aki azt is elmondta: az előző időszakhoz képest újdonság volt, hogy idén a fürdőtelepet is igyekeztek megcélozni a reklámmal, román nyelven is, mivel a hosszú hétvégén itt tartózkodó turistákat is szerették volna lecsalogatni a piacra.

Az adventi vásárokkal párhuzamosan zajló, így már szinte a rendezvény részének számító ünnepi könyvvásár sem maradt el, a piac egyik épületében kapott helyet. *Kiss Enikő* helyi szervezőtől megtudtuk: a Novum Kiadó gondozásában megjelent könyveket és kiadványokat vehették kézbe azok, akik ide betértek. A szervezők inkább a gyermekekre összpontosítottak a kínálat összeállításakor, ezért többnyire gyermekkiadványokat, karácsonyi foglalkoztatókat és a fiatalabbak által is szívesen forgatott tudományos – történelem, földrajz, csillagászati – témájú könyveket, a háziasszonyok számára süteményeskönyveket kínáltak. Érdeklődés volt ezúttal is, bár talán szerényebb az előző évekhez viszonyítva. Mivel a könyvek ára nem igazán emelkedett, a kevesebb vásárló annak is betudható, hogy sok más egyéb termék is megdrágult, ezért az emberek azt vásárolják meg, ami feltétlenül szükséges. Annak ellenére, hogy ma szinte minden megtalálható az interneten is, az igényes olvasó könyvet vásárol, és azt is megnézi, hogy milyen minőségűt. Ezért is érdemes évente megtartani ezt a könyvvásárt – mondta el a szervező.

Idén is bőséges volt a kínálat, de csak egynapos vásárt tartottak Fotó: Gligor Róbert László

RENDEZVÉNYEK

Száz éve született Kohl István

Száz éve született Kohl István ornitológus, muzeológus, preparátor és természetbúvár. Rá emlékeznek Szászrégenben, a Dr. Eugen Nicoară Művelődési Ház konferenciatermében december 8-án, csütörtökön 18 órától. Meghívottak: dr. Sárkány Kiss Endre, Szombath Zoltán, Kiss Réka Beáta és Zeitz Róbert.

Karácsonyi kézművesvásár

A Herbio ebben az évben is megszervezi karácsonyi vásárát a Kultúrpalota előcsarnokában, ahol több erdélyi iparművész egyedi és minőségi termékeit tekinthetik és vásárolhatják meg az érdeklődők. A vásár célja a kistermelők alkotásainak minél szélesebb közönség előtti bemutatása és a marosvásárhelyiek ösztönzése arra, hogy az érdekes és különleges ajándékokat ne a bevásárlóközpontokban keressék. Az ünnepre hangoló vásáron forralt bort lehet fogyasztani, illetve el lehet beszélgetni az alkotókkal. A Craft Christmas by Herbio december 9-én, pénteken 15 és 20 óra között, 10-én, szombaton 10 és 20 óra között, 11-én, vasárnap pedig 10 és 14 óra között látogatható.

Különleges filmek a várban

A Maros Megyei Múzeum és a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal december 9-én, pénteken 19 órától a Fűző, 15-én, csütörtökön szintén 19 órától pedig a Magasságok és mélységek című film vetítésére várja az érdeklődőket a marosvásárhelyi vár Szűcsök bástyájába. A Fűző Erzsébet (Sissi) osztrák császárné alakját idézi fel Marie Kreutzer rendezésében. A Magasságok és mélységek című alkotás, Csoma Sándor első nagyjátékfilmje az Everest első magyar meghódítója, Erőss Zsolt feleségének szemszögéből mutatja be a hegymászó eltűnéséhez fűződő eseményeket. Mindkét filmet a Maros Megyei Múzeum történeti és régészeti osztályán érvényes jeggyel lehet megtekinteni, a jegy ára 12 lej. Helyfoglalás a 0749-912-992-es telefonszámon, illetve a pr@muzeulmures.ro e-mail-címen.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK: Antalfi Imola, Benedek István

MUNKATÁRSAK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, **e-mail:** reklam@e-nepujsag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Románia szavazást kér a schengeni csatlakozás ügyében

Románia szavazást kér az Európai Unió Bel- és Igazságügyi Tanácsának csütörtöki ülésén az ország schengeni csatlakozása ügyében, annak ellenére, hogy Ausztria a migrációs válságra hivatkozva jelezte, nem támogatja Bulgária és Románia felvételét a határellenőrzés nélküli övezetbe – jelentette be szerdán a miniszterelnök.

Nicolae Ciucă szerint a jelenlegi bizonytalanság nem folytatódhat, minden érv Románia csatlakozási kérelmének támogatása mellett szól, ezért döntést akarnak „minden további huzavona nélkül”.

Kiemelte: Románia minden vonatkozásban eleget tesz a schengeni tagság feltételeinek, ezt most már nemcsak az európai intézmények, a Frontex ismeri el, hanem a csatlakozás korábbi ellenzői, Németország és Franciaország. Hollandia és Svédország támogatását is sikerült megszerezni, egyedül Ausztria akarja halasztani a román (és bolgár) belépést.

„Nincs valós ok (a halasztásra) ebben a pillanatban. Megértjük, hogy a migráció kényes téma sok tagországnak, de Románia csatlakozásának elakasztása nem fogja megoldani Ausztria problémáit, ellenkezőleg: felvétele biztonságosabbá teszi a schengeni övezetet” – hangoztatta a kormányfő.

Szerinte Románia eddig is bebizonyította, hogy képes magas színvonalon ellátni a határőrizeti feladatokat, hatékonyan fellépni az illegális migráció ellen, és együttműködni a többi tagország rendőri szerveivel – ezt az országba látogató európai uniós szakértők is igazolták. Rámutatott: a román határrendőrök még hatékonyabban fogják munkájukat végezni, ha rendelkezésükre állnak majd a schengeni jogszabályok.

„A Tanács ülésén szavazást kérünk. Románia számára nemzeti célkitűzés, hogy a schengeni övezet részévé váljon” – szögezte le a miniszterelnök.

Két hete Rigában Klaus Iohannis államfő még úgy vélekedett: lehetséges, hogy egy-két hónappal elhalasztják a döntést Románia schengeni övezetbe történő felvételéről, ha nem biztos, hogy a Bel- és Igazságügyi Tanács december 8-i ülésén pozitív döntés születik erről. A bukaresti vezetők akkor még a korábban kilátásba helyezett holland vétótól tartottak. Pénteken azonban a hágai kormány úgy döntött, jóváhagyja Románia és Horvátország csatlakozását a schengeni térséghez, de megakadályozza Bulgária felvételét, mivel úgy véli, hogy ez az ország nem felel meg a feltételeknek.

Az osztrákok ellenkezése meglepte a közvéleményt, a politikusok pedig pártállástól függetlenül azt hangoztatják: megengedhetetlen, hogy ezek után a bécsi belpolitikai csatározások áldozatául essen az ország több mint tíz éve halogatott schengeni csatlakozása, és Romániát tegyék bűnbakká az illegális migrációért. *(MTI)*

A Romániában születettek több mint 18 százaléka külföldön élt 2020-ban

Az Erdélystat.ro statisztikai portál a Romániában és más országokban elérhető hivatalos statisztikai adatokat összevetve vizsgálta a Romániát érintő nemzetközi be- és kivándorlási folyamatok tízéves alakulását 2012 és 2021 között, ám a hiányos 2021-es adatok miatt bizonyos megállapításokat a 2020-as évre fogalmazott meg. A statisztikai adatok alapján 22,6 millióra becsülte azoknak a számát, akik Romániában születtek és éltek 2020-ban. E populációnak legkevesebb 18 százaléka, a 20-59 év közötti munkaképes korosztálynak pedig közel negyede élt külföldön 2020-ban.

Az elemzés során megfigyelt 25 országban 2020-ban összesen mintegy négymillió olyan polgár élt életvitelszerűen, aki Romániában született. A Romániából kivándoroltak öt legkedveltebb célországa Olaszország (979 ezer fő), Németország (813 ezer fő), Spanyolország (579 ezer fő), az Egyesült Királyság (427 ezer fő), illetve Magyarország (210 ezer fő). A célországok statisztikai nyilvántartásai alapján 2012 és 2020 között a romániai származású migránsállomány több mint 835 ezer fővel gyarapodott, ami 27 százalékos növekedést jelent. A romániai Országos Statisztikai Intézet 19,2 millió főre becsülte 2021. január 1-jére az ország rezidens népességét. Ebből 18,5 millió volt belföldi és mintegy 700 ezer fő volt külföldi születésű. A román állampolgársággal nem rendelkezők száma csupán 145 ezer. A külföldi születésű népesség mintegy 40 százaléka azonban a romániai migráció célországainak tekinthető államokban született. Vélhetően a külföldre távozott román munkavállalók gyermekeiről van szó, akiket Romániában is anyakönyveztek.

Az Erdélystat elemzése szerint az ország lakossága 2012-2022 között a be- és kivándorlás következtében legkevesebb 400 ezer fővel, a születések és elhalálozások miatti természetes fogyásból fakadóan pedig további 700 ezer fővel apadt, ami összegezve hozzávetőlegesen 1,1 milliós népességfogyást jelent. *(MTI)*

Bérprofi

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Nagyon magvas közgazdasági és társadalompolitikai cikket szerettem volna írni a hosszabb kihagyás fájdalmas szakadékának betömködése végett, de sajnálattal és persze tele szomorúsággal be kellett látnom, hogy kevés vagyok ehhez. Nincs meg a köz-, de még az öngazdasági műveltségem sem ahhoz például, hogy kibontsam olvasóim és lájkolóim előtt azt az egyszerű tételt, miszerint egyenlő munkáért egyenlő bér jár(na).

A tétel annak kapcsán jutott eszembe, hogy ismerősömet évekig alap- vagy minimálbéren alkalmazták egy olyan munkához, amely embert, idegeket és kitartást, időt és türelmet, lelkierőt és nyugalmas kiegyensúlyozottságot kíván, nem is szólva az objektív, részrehajlást száműző szemlélet mindennapi alkalmazásától. Aki ebből megsejti, hogy miféle foglalkozást űz a minimálbéres, azok között egy palack bérescseppet sorsolunk ki.

Ugyanakkor ugyanezen munkáért a szomszédos holland/dán/svéd (szakszervezeten kívüli) alkalmazott, sőt alkalmi munkás a háromszorosát keresi meg euróban. Igaz, nem nevetve, hanem pontosan, laza tempóban, lelkiismeretesen, tárgyi bizonyítékok és kitisztázott helyzetek hátrahagyásával.

Szóval hol itt az igazság? Vagy Petőfivel is felsóhajthatnánk: „Hol a boldogság mostanában?/ Barátságos meleg szobában.” Olyanban, melyben jelen soraimat rovom. Telet sem várva.

Szóval ez az egyenlősdi, ha még emlékszel rá, a munkásmozgalom, a baloldaliak, a szocdemek egyik kedvelt jelszava volt, és arra vonatkozott, hogy a kiskorúak és a nők (három műszakban) kevesebb bérért végzik el ugyanazt a munkát, mint az erős, izmos és agyonkizsákmányolt, nyúzott idegű férfi munkások, illetve családfők. Ez nyilvánvalóan nem fér bele az ember – humanista – igazságérzetébe, az egyenlőség kategóriájába. Tehát tenni kell valamit ellene. Nem valamit, hanem egy egész mozgalmat kell létrehozni, tiltakozással, röpcékkel, felvonulásokkal és munkabeszüntetésekkel. Szónoklatokkal, bírósági tárgyalásokkal, karhatalmi beavatkozásokkal tarkítva, kísérve. Mindennel – tokkal és vonóval –, ami a munkásmozgalomhoz illendő.

És akkor jött a szocializmus, már ahol elhozták azt vörös csillagos szuronnyal és katyusával a télapuskák. Ekkor megvalósították? Egyenlően kevés bér – egyenlően sok munkáért. Nem volt különbség férfi és nő, magyar és kínai, román és bolgár munkabére között. A gyermekmunkát – nagyon helyesen – száműzték, helyette ott volt az iskola nevelő, ideologikus beidegződésekkel. Kötelezően. Az egyenlőség azonban nem nagyon tetszett az embereknek. Természetüknél fogva az egyének különböznek, és különbözni akarnak egymástól. A nyájszellem nem vonatkozik a bértáblázatra. Be lehetett menni a főnökhöz, és kérni egy kis egyéni fizetésemelést. (Néha bejött, máskor kuncogott a kudarc.) Vagy különleges szolgálatokat felajánlani különleges szerveknek. Amiért járt az extra juttatás. Vagy maradt a fusizás, maszekolás, trógerolás, s ahol lehetett, és laza volt az ellenőrzés – a sikítás. (A korabeli sajtó csak az igazán nagy közvagyonrongálásokról, magyarán lopásokról tudósított – post festa.)

Aztán egy idő után titkosították a béreket. A kis fecnit, amit fizetésosztáskor kaptál, szigorúan tilos volt mutogatni a munkatársnak, akivel egymás melletti esztergapadnál/lépegető exkavátoron, sírásásnál gályáztál (bocs a szándékolt képzavarért), aki ugyanolyan unalmas egyenszendvicset hozott otthonról, mint te, a zsíros kenyér+hagyma/zöldpaprika volt a sláger, a konyhaséf kiemelt ajánlata. És igaz volt, amit a nemzet csótánya énekelt, igaz, már csak a rendszerváltás után vált nemzedékek feletti slágerré. Tudod, a háromszor nyolcról.

Szóval akkor sem volt megvalósítható az elv. Az egyenlő az egyenlőért. Mert nem volt egyenlőség még a törvény előtt sem. Meg aztán az egyenlő bérezés kizárta a hajtóerőt, a meghaladás, túllépés, a felvergődés lehetőségét. Pedig az ideális: ugyanazon munkáért, sőt kevesebbért többet hazavinni. Alig adózni. Mutyival gyarapodni. Csak nekem, csak sunyiban, csak bizalmasan, baráti, haveri alapon. A főnökkedvence jutalomként.

Ma már minden másként van. Az emberek egy része egyenlő munkáért akár semmilyen bért sem kap, de azt egyenlő részre osztva. Másoknak jár a munkanélküli-segély. Egy darabig. Sőt munka nélkül is lehet kiemelkedően magas jövedelemre szert tenni. Csak jókor kell jó helyen lenni, és valakikkel nagyon jóba keveredni. Jó helyre születni. Ennek aztán tényleg már semmi köze a jelmondatokhoz, békeharchoz, a baloldalhoz és a bérekhez.

Ország – világ

Kék fényjelzést kapnak a hegyimentősök járművei

A sürgősségi beavatkozások hatékonyságának növelése céljából kék fényjelzéssel látják el a hegyimentők járműveit annak érdekében, hogy gyorsabban a beavatkozások helyszínére érjenek – tájékoztatott Benedek Zakariás, az RMDSZ képviselőházának frakcióvezető-helyettese azt követően, hogy a parlament alsóháza döntéshozó fórumként szavazta meg azt a törvénymódosítást, amely előírja ezt. Benedek Zakariás elmondta, hogy csak az elmúlt hosszú hétvégén az erdélyi megyékben a Salvamont tájékoztatása szerint 42 embernek nyújtottak segítséget 24 óra alatt, és ezek a számok csak nőnek a téli időszakban. A jogszabály a Hivatalos Közlönyben történő megjelenését követően 60 napon belül lép érvénybe. *(RMDSZ-tájékoztató)*

Használhatók az iskolai sportpályák

Döntő házként elfogadta szerdán a képviselőház azt a tervezetet, amely bárki számára lehetővé teszi, hogy a tanítási időn kívül ingyen vagy térítés ellenében használhassa az iskolai sportpályákat. A jogszabályjavaslat szerint a létesítményeket igénybe vevő természetes vagy jogi személyek kötelesek betartani az azok hozzáférésére és használatára vonatkozó szabályokat. A helyi önkormányzatok fennhatósága alá tartozó oktatási intézmények szabadtéri sportpályáira ingyenes a belépés a gyerekeknek és a 18 év feletti középiskolás fiataloknak. A törvény hatályba lépésétől számított 120 napon belül valamennyi oktatási intézménynek bele kell építenie a működési szabályzatába a sportpályahasználat előírásait, illetve a tanórákon kívül, munkaszüneti napokon és vakáció idején érvényes órarendjét. Ezeket jól látható helyen ki kell függeszteni, és meg kell jelentetni az intézmény honlapján is – rögzíti a tervezet. *(Agerpres)*

Előirányzott költségvetés

A bruttó hazai termék (GDP) 3,2 százalékának megfelelő 49,509 milliárd lejt irányoz elő az oktatásra a jövő évi állami költségvetés tervezete – közölte szerdán Facebook-oldalán a tanügyminisztérium. A bejegyzés szerint ez 6,032 milliárd lejes többletet jelent a 2022-es büdzséhez képest. A minisztérium illetékesei közölték azt is, hogy 3,12 százalékról 3,2 százalékra nőnek az oktatási kiadások. *(Agerpres)*

Módosult adóügyi jogszabály

Módosul az egyebek mellett a nyugdíjak jövő évi emelését is előíró sürgősségi rendelet tervezete. Az egyik módosítás szerint a 3000 lej alatti katonai nyugdíjak az 5,1 százalékos indexáláson felül további 7,4 százalékkal nőnek 2023. január 1-jétől. A szintén 2023 elejétől esedékes 3000 lejes bruttó minimálbérből 200 lej adómentes lesz, a nyugdíjpont kiszámításánál azonban a teljes összeget figyelembe fogják venni. Kormányzati források azt is elmondták, hogy ha az adóügyi módosításokról szóló 16-os sürgősségi kormányrendeletet jóváhagyó törvényt alaptörvénybe ütköznek ítéli az alkotmánybíróság, az abba foglalt módosításokról elfogadnak egy másik rendeletet. *(Agerpres)*

Egyszerűsített közszolgáltatások

(Folytatás az 1. oldalról)

Fontos döntés, hogy a szerdán megszavazott törvény megszünteti a hitelesített iratmásolatok benyújtásának a kötelezettségét (az illetékes hatósági igazolvány tanúskodik majd az eredeti megfelelőségéről), illetve a közintézmények kötelesek biztosítani az alternatív fizetési módokat (kártyás fizetést vagy online átutalást). A törvény a Hivatalos Közlönyben való megjelenését követően 180 napon belül lép érvénybe. Remélhetőleg nem kell erre túl sokat várni.

A képviselőház szerdán azt is elfogadta, hogy a hatóságok elektronikus formában is kiállíthassák az erkölcsi bizonyítványt. A gyakorlatban azonban erre is várni kell, mert a tervezet szerint a törvény hatályba lépésétől számított hat hónapon belül a belügyminisztériumnak és az igazságügyi minisztériumnak ki kell dolgoznia a jogszabály végrehajtási eljárását. Anélkül ugye, nem működik a dolog…

Ha a fentiek kis lépéseknek is tűnnek, mégiscsak azt jelzik, hogy felzárkózunk a nemzetközi gyakorlathoz, azonban még fényévek választanak el azon országoktól, ahol mindenfajta ügyintézés elektronikusan történik. Gyorsan, átláthatóan, hatékonyan, biztonságosan. Pedig, ha azt vesszük, hogy – amint az az Országos Statisztikai Hivatal adataiból kitűnik – a háztartások 82,1 százalékában van internet-hozzáférés, akkor elmondhatjuk: a lakosság felkészült. Az államon a sor.

Nyugdíjjogosultság az EU-ban

(Folytatás az 1. oldalról)

az itt ledolgozott éveket igazoló dokumentumok kíséretében benyújt. A másolást, fordítást a hitelesség okán az illetékes nyugdíjhivatal végzi. Nem ritka az olyan eset, amikor több országban is dolgozott valaki, az öregségi nyugdíjhoz szükséges régiség a különböző országokban ledolgozott évekből tevődik össze. A nyugdíjjárulék összegét azonban minden ország nyugdíjhivatala a saját törvényei alapján számítja ki. Az összeg többnyire a szolgálati idő és a nyugdíjbiztosítási járulék függvénye.

Amennyiben időközben valaki visszatelepedett Romániába, és több európai országban ledolgozott évekre igényli a nyugdíjjárulékot, akkor a lakcím szerinti megyei nyugdíjpénztárhoz nyújtja be az igénylését, és onnan továbbítják a külföldi nyugdíjhivatalokhoz.

Kolozs, Maros vagy Hargita megyébe kerülhet a dosszié

A magyarországi intézmény a dossziét Romániába küldi, ahhoz a nyugdíjpénztárhoz, amelyhez az országos átszervezések keretében tartozik. Erdélyben Kolozs, Maros és Hargita megye nyugdíjpénztáraihoz kerülhet az anyaországban benyújtott iratcsomó, attól függetlenül, hogy a kérelmező egykori állása Maros megyében vagy épp Marosvásárhelyen volt vagy sem. A Maros Megyei Nyugdíjpénztárhoz azok dossziéja kerül, akiknek a jelenleg használt vezetékneve ábécésorrendben az N–Z betű között van. Az A–J betűvel kezdődő vezetéknevet a Kolozs megyei, a K–M betűvel kezdődő neveket viselők iratcsomói a Hargita megyei nyugdíjpénztárhoz kerülnek feldolgozásra.

Neagoe Eugenia Fotó: Szer Pálosy Piroska

A miértre válaszolva megtudtuk, hogy 2018-ig a nyugdíjjárulékot abban a megyeközpontban számították ki, amelyik megyében az igénylő utolsó munkahelye volt. Az európai nyugdíjak kiszámítása miatt egyes hivatalok – így a Maros megyei is – túl voltak terhelve, ezért az Országos Nyugdíjpénztár így rendelkezett, hogy a vezetéknév kezdőbetűi szerinti elosztással tehermentesítsék azokat a megyéket, ahol megnőtt a külföldről érkezett nyugdíjkérelmek száma.

Az intézményvezető hangsúlyozta, hogy egyre fejlettebb kommunikációs csatornákon zajlik a nyugdíjhivatalok közötti kapcsolattartás. Az európai intézményeknek a RINA nevezetű applikáció használatával sikerül a válaszadási időt lerövidíteni, ezáltal két ország nyugdíjhivatala gyorsabban tud hiányzó dokumentumokat kérni, illetve kapni. Az európai nyugdíjjárulék kiszámítására hat hónap a határidő, a Maros megyei nyugdíjhivatalban ezt sikerült négy hónapra csökkenteni.

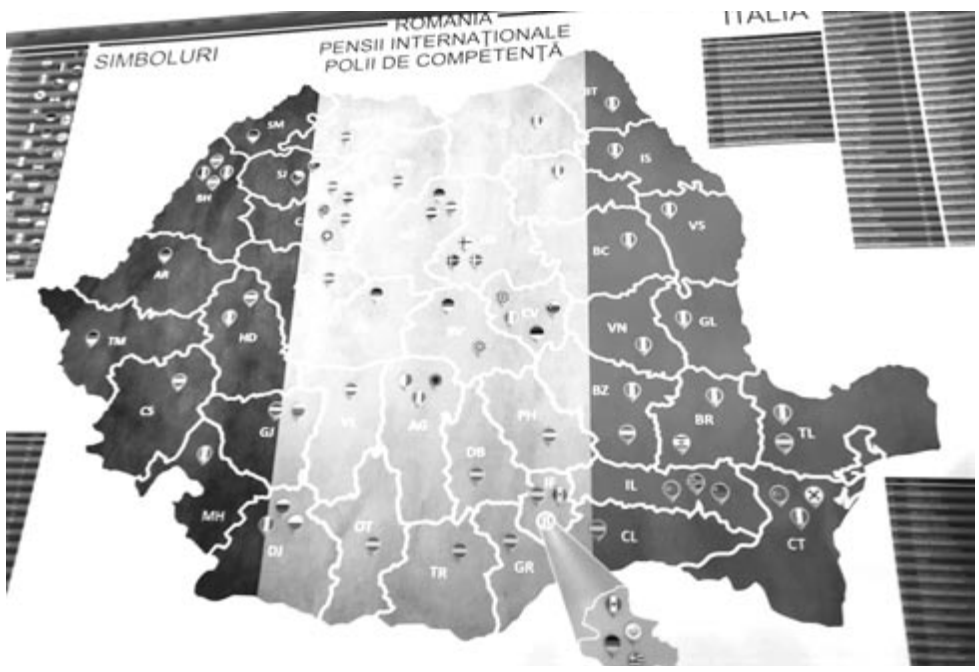

Kult fesztivál a marosvásárhelyi Kultúrpalotában

A történetek összekötnek

A karácsonyvárás meleg, családias hangulatában rendezik meg a második marosvásárhelyi Alternatív Kulturális Fesztivált. A májusi Kultfeszt várbeli eseménykavalkádja után ez alkalommal a Kultúrpalotában fonódnak egymásba az események. A történetek összekötnek **mottóval december 9–11. között zajló fesztiválról az egyik főszervezőt,** Trombitás Bota Melindát **kérdeztük.**

Nagy Székely Ildikó

– Mikor kezdtétek el szervezni a második Kultfesztet?

– Tulajdonképpen már májusban nekifogtunk, de intenzívebben szeptember óta foglalkozunk vele. Akkor pattant ki a fejünkből az új mottó is, majd arra gondoltunk, hogy ha már a történetek összekötnek, akkor kössünk mi is. Innen az apropója a Köss belénk! felhívásnak, amelyben egy közös fesztivál kötésére hívunk minden érdeklődőt. A mostani, majd a jövő nyári fesztiválra beérkező darabokat összehorgoljuk, így egy országhatárokon átívelő, közös alkotásunk lesz, amellyel világrekordot szeretnénk dönteni.

– Ezek szerint külföldről is bekapcsolódtak a sálkötésbe?

– Magyarországról, Angliából és Portugáliából is vannak résztvevők. Rengeteg ismert személyiség is örömmel csatlakozott a kezdeményezéshez, közöttük Pál Ferenc (Pálferi) római katolikus pap, motivációs előadó, író, Almási Kitti, Friderikusz Sándor, Geszti Péter, Dragomán György, Szabó T. Anna, Durica Katarina, Al Ghaoui Gesna, Bereményi Géza, Farkasházi Réka, Sebestyén Aba, Tófalvi Zselyke, Visky András, Tóth Krisztina, Nyáry Krisztián. A kötésben részt vevő csapatok között van a Maros Művészegyüttes, az Erdély Fm, az Erdély Tv és a Világló Egyesület.

– Az első Kultra irodalmi és illusztrációs pályázatot is meghirdettetek.

– Most jelenik meg a pályamunkákat tartalmazó kiadvány, ami, úgy gondolom, gyönyörű lett. Ez alkalommal egy fotópályázatot hirdetünk majd a fesztivál mottójának címével.

– Beszéljünk a programkínálatról.

– Villámcsődülettel indítjuk a fesztivált december 9-én, pénteken 17 órakor a Kultúrpalota előtt, ahol kötni hívunk minden érdeklődőt. 17.30-tól a palota kistermében bemutatjuk a nyertes pályázatokat tartalmazó kiadványt, a legjobb illusztrációkból ugyanitt kiállítás nyílik. 19 órakor a kórusteremben Lukács Adél Vanda képzőművész *Otthont teremtő világok* című illusztrációs kiállítása, valamint Tóth Orsolya fotóművész *Én és a világ – érzelem és kapcsolódás* című karitatív tárlata nyílik meg. 20 órától a kisteremben karácsonyi diafilmvetítés lesz. 22 órától Döme új kocsmájába retrobuliba és karácsonyi rondapulcsi-versenyre várjuk a szórakozni vágyó felnőtteket. 10-én, szombaton délelőtt 10 órától a Világló Egyesület Adventi esztendő kereke című hagyományőrző gyermekfoglalkozásával indul a program a kisteremben, 12.15-től bemutatjuk Molnár Krisztina *A házicsoki színei* című könyvét, 15.30-kor az újrahasznosításról műszaki szemmel témakörben kezdődik beszélgetés és workshop a Sapientia egyetem közreműködésével. 16.15-kor *Karácsonyi angyalok* címmel indul beszélgetés dr. Kádár Annamáriával a *Grace és a karácsonyi angyal,* illetve az *Ahol a hóangyalok laknak* című műfordításai kapcsán. 17 órakor *Suttogások a művészetek világában* címmel Szász Borbála graffiti- és képzőművész tart kiállítással egybekötött előadást, majd 19 órakor Hajnal Zsuzsanna stílustanácsadó, ékszer- és ruhatervező divatbemutatója következik. 20 órától a *Reszkessetek, betörők!* című film megtekintésére várunk kicsiket és nagyokat. A kórusteremben szombaton 17.45-kor Csipán Kristóf karácsonyra hangoló könyvajánlójára kerül sor. 11-én, vasárnap délelőtt 10 órától Jakab Zselyke bolyais diák *Régi könyvek új ruhában* című workshopjára hívjuk az érdeklődőket a kisterembe, 12.30-tól Fazakas Júlia színművésznő *Parafrázisok* című egyéni kiállítására kerül sor. A nagyteremben 11 órától a Folker együttes gyerekkoncertjét lehet meghallgatni, 18.40-től a Blessed Dance táncosai lépnek közönség elé, 19 órakor pedig a Yorick Stúdió legújabb előadása, a Lackfi János költő műveiből összeállított *Lélekfitnesz* tekinthető meg. Az előadás alkotócsapata: Sebestyén Aba színész, rendező, Cári Tibor zongorista, zeneszerző és Barabás Olga, az elhangzó szövegek szerkesztője. A fesztivál mindhárom napján a kórusteremben a Szent Ferenc Alapítvány otthonának felajánlott adományokból szeretetfaállítás zajlik, ugyanakkor családi és egyéni fotózásra is lehetőség lesz a karácsonyi tematikájú fotósarokban, ahol a fényképész elő is hívja a képeket. A Kult zárómozzanataként vasárnap 16.30-kor kötésflashmobbal kapcsolódunk be a Bolyai téri adventi gyertyagyújtásba. Ezzel persze gyakorlatilag nem ér véget a fesztivál, hiszen, mint említettem, a *Lélekfitnesz* este 7 órakor kezdődik a Kultúrpalota nagytermében.

Gyereköröm Mikulástól karácsonyig

Az ókori Szent Miklós püspök legendájára épülő Mikulásjárás ma is sok gyereknek jelent örömet, december 6-án, Miklós napján vagy annak előestéjén minden jó gyerekhez megérkezik az öreg Mikulás, hogy édességgel, apró ajándékokkal örvendeztesse meg a kicsiket.

Gligor Róbert László

A december 6-i ajándékozás szokása csak a 19. század közepén érkezett el a magyar nyelvterületre, a Mikulás megnevezés a Miklós név cseh megfelelőjéből származik. Szent Miklós többek között a gyerekek, diákok és a rászorulók védőszentje, ezért előszeretettel látogatja meg őket az ősz szakállú ajándékosztogató.

Hogy a mai gazdasági helyzetben is megteljenek a jóságos öreg zsákjai, az önkormányzatok is segítséget nyújtottak. Nyárádszeredában a város elöljárói és tanácsosai saját illetményeik egy részéről mondtak le erre a célra, így 5560 lej jutott el a Deák Farkas Általános Iskolához, amiből 540 óvodás és elemi osztályos diák kapott édességcsomagot – tudtuk meg *Tóth Sándor* polgármestertől és *Dániel Eszter* iskolaigazgatótól. A szomszédos Csíkfalva községben 260 gyereknek jutott ajándék az önkormányzat támogatásával, míg Ákosfalva községben idén is a Şurub Trade Kft. jóvoltából vehetett át 547 gyerek ajándékcsomagot az óvodákban, iskolákban, napköziben – adta hírül *Osváth Csaba* polgármester. A Balavásárért Egyesület meghívására idén is meglátogatta a községbeli iskolásokat a Mikulás: ezúttal száz gyerek örülhetett egy-egy édességcsomagnak hétfőn délután. Ezt követően háromtucatnyi iskolás egy másik ajándékban is részesült az Agroman cég jóvoltából: Marosvásárhelyen a János vitéz mesés világába repülhettek a Maros Művészegyüttes előadásán.

Nyárádremetén szintén a községi költségvetésből járultak hozzá az ajándékok előteremtéséhez, így hétfőn 547 gyerek kapott édességeket, míg 380 idős ember élelmiszercsomagot – tudtuk meg *Szász Levente* alpolgármestertől. Dolga végeztével a Mikulás nem utazott el azonnal, több család ajtaján bekopogott, örömet szerezve a kisgyerekeknek, majd később már Szováta utcáin is látni lehetett. A Szovátai Ifjúsági Szervezet (SZISZ) idén is felkérte a jóságos öregurat, hogy személyesen szerezzen örömet azoknak a gyerekeknek, akiknek szülei ehhez ragaszkodtak, és igényüket jelezték a szervezetnél. A Mikulás és öt kísérője több mint félszáz lakásba kopogott be, a szülők pedig jelképes adománnyal köszönték meg a gesztust. A bevételt a SZISZ idén is egy helyi rászoruló család megsegítésére, valószínűleg élelmiszerre fogja fordítani – tudtuk meg.

Illyésmezőben a hangszerekkel ismerkedő gyerekeket lepte meg az ajándékosztogató öregapó
Fotó: Pro Urbis Alapítvány

Nemcsak a fürdővárosban járt az ajándékosztogató, hétfőn este a szomszédos Illyésmezőn toppant be az iskola egyik helyiségébe, ahol muzsikaszót hallott, és az ablakon belesve népi hangszereket és gyerekeket látott. Miután megtudakolta, hogy mi folyik ott, látva a jelenlevők dicséretes munkáját, onnan sem ment el anélkül, hogy mindenkinek ne nyújtott volna át egy-egy édességcsomagot. A szovátai Pro Urbis Alapítvány által kezdeményezett program keretében a Tücsökraj népi zenekar és oktatója, Miklós Károly éppen népi hangszerbemutatót és zenei foglalkozást tartott az illyésmezei gyerekek számára. A foglalkozás keretében a gyerekek ismerkedtek a vonós hangszerekkel, kézbe vehették, kipróbálhatták ezeket. A foglalkozásvezető, adatközlő primás mesélt a hangszerekről, a zenetanulás folyamatáról, annak fontosságáról és jótékony hatásáról. A Tücsökraj haladó muzsikusai megmutatták diáktársaiknak a másfél éves hangszertanulásuk eredményét, és sóvidéki népi muzsikát játszottak.

A kezdeményezésre a *Nehéz sorsú és veszélyeztetett helyzetű gyerekek napközis foglalkoztatása* című program keretében került sor, amelynek fő támogatója a magyar kormány a Bethlen Gábor Alap révén. *Kiss Jánostól,* a szovátai városháza kulturális munkatársától megtudtuk, hogy ezzel az illyésmezei gyerekeket is szeretnék bekapcsolni a Szovátai Népi Játszóház által kezdeményezett programokba: az itteniek ősszel bekapcsolódtak a szüreti játszóházba, most az adventi és karácsonyi játszóházat viszik el a városhoz tartozó, félreeső településre. Jövőtől a szovátai Marianum egyesület és a Marosszéki Kodály Zoltán Gyermek és Ifjúsági Kar szeretne rendszeresebben foglalkozásokat szervezni az illyésmezei gyermekeknek is. Amúgy az iskolanővérek által vezetett és szakmailag is elismert énekkar december 11-én a jobbágytelki, december 17-én a szovátai katolikus templomokban mutat be karácsonyváró hangversenyeket.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

A páciens hozzáállása kulcsfontosságú a diabétesz féken tartásában

Életmódváltás nélkül nem tesz csodát a kezelés

November 14. a diabétesz világnapja. A statisztikák arra utalnak, hogy a cukorbetegek száma világszerte – és országunkban is – nő, mi több, egyre gyakrabban állítják fel gyerekeknél, tizenéveseknél ezt a diagnózist. Sokat beszélünk róla, de talán mégsem eleget, ugyanis a mindennapok tapasztalata az, hogy sok beteg akkor kerül csak szakorvoshoz, amikor már évek óta magas a vércukorszintje, és szövődményekre panaszkodik, illetve akadnak olyanok is, akiknél már felállították a diagnózist, kezelés alatt állnak, viszont az életmódjukon nem hajlandóak változtatni. A diabétesz előfordulásának a gyakoriságáról, a megelőzés és a korai diagnózis fontosságáról dr. Koródi Melinda **diabetológus szakorvossal beszélgettünk.**

Menyhárt Borbála

– Miért éppen a diabetológiát választottad szakterületedül?

– Mindig érdekelt a hormonok világa, ezért vonzott az endokrinológia és a diabetológia, ez utóbbin belül pedig főképp – az elsősorban gyerekeket és fiatalokat érintő – 1-es típusú diabétesz. Tudjuk róla, hogy kialakulásáért egy olyan autoimmun folyamat a felelős, ami által a hasnyálmirigy inzulint termelő béta-sejtjei elpusztulnak, viszont a mai napig nem egyértelmű, hogy mi indítja el ezt a folyamatot, ezért ez esetben megelőzésről sem igazán beszélhetünk. Az 1-es típusú cukorbetegeknél a kezelésre kell fókuszálni, és mivel gyerekekről, fiatalokról van szó, nagyon sok tényezővel kell számolni az idők során, többek között a serdülőkorral, a gyerekvállalással, majd az öregedéssel és az azzal járó kórképekkel. Gyermekkorban az 1-es típusú diabétesz a gyakoribb, azon 10 év alatti gyerekeknél, akiknél diabéteszt diagnosztizálunk, 98 százalékban az 1-es típus a jellemző. 10 év felett, serdülőkorban már kezd megjelenni a 2-es típusú, az esetek 12-14 százalékát ez teszi ki.

– Mi a különbség a két típus között?

– Alapvetően az, hogy az 1-es típusú cukorbetegség egy olyan kórkép, ahol relatív rövid idő alatt a páciens szervezetében megszűnik az inzulintermelés, míg a 2-es típusú diabétesz egy olyan anyagcserebetegség, ahol csökkent az inzulintermelés, és jelen van az inzulinrezisztencia is. Az 1-es típusú diabétesszel diagnosztizált páciensek naponta többször kell pótolják az inzulint, míg a 2-es típusnál vannak esetek, amikor a megfelelő étrend, a diéta mellett elegendő a gyógyszeres kezelés.

– Az utóbbi években mindenütt azt hallani, hogy nő a cukorbetegek száma, mind több gyereknél, és egyre zsengébb életkorban is diagnosztizálják. Te is ezt tapasztalod?

– Sajnos igen, és valóban egyre több a fiatal páciens, akiket 1-es vagy 2-es típusú diabétesszel diagnosztizálunk.

– Mi állhat ennek a hátterében?

– Talán a sok külső hatás, amelyeknek a mindennapokban ki vagyunk téve, a nem megfelelő életmódunk, talán a testi és a lelki „védőrendszerünk” sem működik jól. A 2-es típusú cukorbetegség kialakulásában az életmódnak óriási szerepe van: a nem megfelelő étkezés, a mozgáshiány, illetve ha már jelen van a szervezetben a zsíranyagcsere- vagy vérnyomásproblléma, ezek mind hozzájárulhatnak a diabétesz kialakulásához. A 2-es típusú diabétesz 70 százalékban megelőzhető lenne, ha a megfelelő időben közbelépnek. Ennél a típusnál van ugyanis egy „prediabétesz” időszak, ez az úgynevezett szürke zóna, amikor megjelennek a normálisnál magasabb vércukorszintértékek, de sajnos a páciensek általában nem tulajdonítanak neki különösebb jelentőséget, és nem fordulnak orvoshoz, holott a 101-125 közötti vércukorszint már szürke zónának számít, ilyen értékeknél már ajánlatos orvoshoz fordulni.

– Mit tehet a páciens, aki enyhén magas vércukorszintértékeket észlel, annak érdekében, hogy ne súlyosbodjon az állapota ?

– Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy mennyire fontos az egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás, illetve a normális testsúly fenntartása a betegség megelőzése érdekében. Tudni kell, hogy ha ebben a prediabétesz szakaszban megtörténik az életmódbeli váltás, a páciens elkezd rendszeresen mozogni, odafigyel a táplálkozására, próbál javítani a stresszkezelési módszerein, akkor megelőzhető a helyzet elfajulása. Fontos már ebben a fázisban orvoshoz fordulni, hiszen a szakember tud segíteni azoknak a életmódbeli tényezőknek az azonosításában, amelyeken változtatni kell. Ám ez általában nem történik meg, mert sokan inkább a szomszédnak vagy az internetről szerzett információknak adnak hitelt.

Tudni kell, hogy az 1-es típusú diabétesz esetében a betegség kezdete nagyon viharos, egyből, pár hét alatt egyértelművé válik, hogy cukorbetegségről van szó, hiszen hirtelen megjelenik a gyakori vizeletürítés, fokozott szomjúságérzet, fáradékonnyá válik az illető, veszít a testsúlyából, így a hozzátartozók számára gyorsan nyilvánvalóvá válik, hogy gond van. Ellenben a 2-es típusú diabétesz alattomosan, lassan, évek alatt alakul ki, a fentebb felsorolt tünetek nem jelentkeznek ennyire egyértelműen. Van, akinél utólag derül ki, hogy már 4-5 éve nő a vércukorszintje, de a páciensnek nem volt panasza, nem látta értelmét orvoshoz fordulni. És ez okozza a legnagyobb gondot, hiszen az esetek nagy részében, amikor tünetek jelentkeznek, az már valamiféle komoly szövődmény jele. Nagyon gyakori, hogy aki végre orvoshoz fordul, és diabéteszszel diagnosztizáljuk, annál már szövődmények állnak fenn, előfordul, hogy agyvérzés vagy szívinfarktus után derül ki, hogy évek óta vannak diabéteszre utaló jelek, és ha megnézzük a laboreredményeket, kiderül, hogy már néhány évvel azelőtt 160-as vércukorszintje volt. Ugyanezt tapasztalom sok páciensnél is, aki ugyan már kezelés alatt állnak, de nem megfelelő a vércukorszintjük, ugyanis nem figyelnek az életmódjukra, arra hivatkozva, hogy jól érzik magukat.

– A nyáron az ország hét megyéjében több mint ezer vidéki személy részesült ingyenes orvosi vizsgálatban a Romániai Krónikus Betegek Szövetsége (APCR) nemkormányzati szervezet által kezdeményezett Az egészség hozzád jön karaván révén. Nagyon sok páciensnél mértek magas vércukorszintértéket, olyanoknál, akik nem tudtak róla, hogy cukorbetegek.

– Igen, én is részt vettem ebben a kezdeményezésben, és pontosan ez volt a tapasztalat, gyakori volt a megemelkedett vércukorszint, sok esetben magas vérnyomással társulva, de nem vették komolyan a páciensek. Akkor, a vidéki karaván során mértünk 300/140 Hgmm vérnyomást is, de a bácsi azt állította, teljesen jól van.

Ezért nem győzöm hangsúlyozni, mennyire fontos a rendszeres szűrés. A munkaképes korosztály esetében a kötelező évi munkaorvosi vizsgálaton kiszűrhetők lennének az esetleges rendellenességek, ilyenkor el kellene végezni egy laborvizsgálatot, illetve vérnyomás- és vércukorszintmérést. A nyugdíjas korosztály esetében is évente ajánlott egy laborvizsgálat, és ennek részeként a vércukorszintet is követni kell. Ugyanakkor a 45 éven felüliek esetében, akiknek az elsőfokú rokonai között van cukorbeteg, vagy ők maguk túlsúllyal vagy vérnyomásproblémákkal küszködnek, rendszeresen követni kell a vércukorszintet, ugyanis a rizikócsoportba tartoznak.

Jó tudni, hogy ha terhesség alatt a jövendőbeli anyának magasabb vércukorszint-értékei vannak, az hajlamosít arra, hogy komplikációk adódjanak a várandósság alatt, de arra is, hogy szülés után kialakuljon nála a diabétesz, és hosszú távon akár a gyereknél is. Fontos erre figyelni, hiszen a tapasztalat az, hogy minden hetedik terhesnél magasabb a vércukorszint, ezért a 24-26. hétben ajánlatos cukorterheléses vizsgálatot végezni.

– Milyen következményekkel járhat, ha valakinél évekig nem fedezik fel a diabéteszt?

– A krónikus szövődmények általában négy-öt év után alakulnak ki. Amikor egy páciens szövődményekkel jelentkezik, tudjuk, hogy évek óta cukorbeteg, csak nem diagnosztizálták. A magas vércukorszint okozhat mikro-, illetve makrovaszkuláris betegségeket. A mikrovaszkuláris szövődmények a szemet, a vesét és a lábat érintik, előfordulhat retinopátia, neuropátia, amikor az érző-, a motoros, illetve a belső szerveket ellátó idegek is érintettek lehetnek. Az érzőidegek érintettsége olyan kóros állapotokat idézhet elő, mint például az erős fájdalomérzet a lábakban, de ennek az ellenkezője is gyakori, amikor a beteg nem érzi a fájdalmat vagy a hőt, és ilyenkor könnyen megtörténhet, hogy ha belerúg vagy belelép valamibe, nem érzi a fájdalmat, és könnyen elfertőződhet a seb. Másik szövődmény a vesebetegség, például a dialízisre szoruló betegek mintegy hetven-nyolcvan százaléka cukorbeteg.

A nagyérbetegségek tekintetében felgyorsul az érelmeszesedés a szívkoszorúerekben, az agyban lévő erekben vagy a láb ereiben, és érelzáródás is előfordulhat. Van olyan beteg, aki 55 évesen bekerül a kórházba szívinfarktussal úgy, hogy előzőleg semmiféle panasza nem volt, akkor derül ki, hogy magas a vércukorszintje, vérnyomása, gond van a zsíranyagcserével, a vesefunkcióval, tehát hirtelenjében öthat diagnózist állítanak fel neki, amelyekről addig nem is tudott, vagy nem vette komolyan az arra utaló jeleket.

– Amennyiben valakinél időben diagnosztizálják a diabéteszt, és megkapja a megfelelő kezelést, elkerülhetőek ezek a szövődmények?

– Nagyrészt elkerülhetőek, ezért kell törekednünk arra, hogy minél előbb felfedezzük a betegséget, és minél közelebb tartsuk a vércukorszintértékeket a normál tartományhoz. A szövődmények kialakulása nem törvényszerű, nincs elítélve senki egyből. Az 1-es típusú diabétesz esetében a mikrovaszkuláris szövődmények a jellemzőbbek, a 2-es típusúnál, éppen amiatt, hogy gyakran sok évig hanyagolja a beteg, a makrovaszkuláris szövődmények a gyakoribbak. Volt páciens, aki 1-es típusú diabétesszel volt diagnosztizálva, és elérte a 60-70 éves kort anélkül, hogy bármiféle szövődmény kialakult volna nála.

Legnagyobb mértékben a páciens hozzáállásán múlik az állapotának az alakulása, hiszen van amikor ő maga vallja be, hogy ő bizony mindent megeszik, nem változtatott az étrendjén. Az egészséges étrend és mozgás hiányában a kezelés önmagában nem elegendő, fegyelmezettségre van szükség, a páciensnek be kell tartania a szabályokat. Mindig hangsúlyozom, hogy ha valakit cukorbetegséggel diagnosztizálnak, kap egy esélyt arra, hogy változtasson az életmódján, egészségesebben étkezzen, többet mozogjon, főleg az, aki inzulinpótlásra szorul. Manapság mindenütt túlságosan nagy az édességkínálat, és ennek a kísértésnek a gyerekek is ki vannak téve, ez is közrejátszik abban, hogy mind fiatalabb korban üti fel a fejét a diabétesz, tizenévesen már a megengedettnél magasabb vércukorszinttel és túlsúllyal mennek orvoshoz a fiatalok.

Fotó: Ascotid

A hátrányos helyzetűek még szegényebbek lettek

Egyre nehezebben birkóznak meg a mindennapi kiadásokkal

A kiszolgáltatott helyzetben levő családok 95 százaléka a társadalmi-gazdasági válság közepette nem tudja fedezni az olyan alapvető szükségleteket sem, mint a gyógyszerek beszerzése vagy orvosi konzultációk kifizetése, a gyermekek ellátása, az oktatással kapcsolatok kiadások fedezése, a közüzemi számlák kifizetése – derül ki a Mentsétek Meg a Gyermekeket felméréséből.

Menyhárt Borbála

A Mentsétek Meg a Gyermekeket szervezet november végén tette közzé az október 21. és 31. között, az általuk felkarolt családok körében végzett felmérés eredményeit, amelyből kiderül, hogy ezen családok 96 százaléka jelölte meg jövedelemforrásként a szociális juttatásokat, a különféle segélyeket, és 12 százalékuk számára ez az egyetlen jövedelemforrás – áll a szervezet közleményében. A szóban forgó családok több mint egyharmadának (38%) három-négy gyereke van, 8 százalékának pedig 5 vagy annál több. A megkérdezettek 19 százaléka kap pénzt a külföldön dolgozó rokonoktól, és 5 százalékuk részére a szociális segélyeken kívül ezek az összegek jelentik az egyetlen jövedelemforrást. A háztartások 98 százaléka esetében állították az ottlakók, hogy az utóbbi időben nőttek a kiadások. A megnövekedett kiadásokra vonatkozó kérdésekre adott válaszok alapján a legtöbb háztartásnak elsősorban a közüzemi szolgáltatásokra és élelmiszerre kell az eddigieknél többet költenie, majd következnek a gyógyszerek és orvosi vizsgálatok, valamint az oktatás (iskolába szállítás, tanszerek) költségei.

A felmérésben részt vevő családok több mint egyharmadának (34%) származik még bevétele alkalmi munkákból, 18 százalékuk esetében a szociális segélyeken kívül ez a család egyetlen jövedelemforrása. 14 százalékuk állította, hogy egyetlen családtag alkalmi munkából származó jövedelme jelenti a bevételt a szociális segélyeken kívül. Az érintettek 18 százaléka jelölte meg jövedelemforrásként a nyugdíjat, 4 százalék esetében ez az egyetlen jövedelemforrás (a szociális juttatásokon kívül), 3 százaléknál pedig csak egy személy kap nyugdíjat. A családok fele állította, hogy próbál takarékoskodni a számlákon és az élelmiszeren, ami az általuk nevelt gyerekek jólétét veszélyezteti. Sok család az oktatással kapcsolatos vagy a gyerekek egészsége szempontjából lényeges költségeken is takarékoskodni kényszerül. A legtöbbjük azonban elsősorban a szabadidő eltöltésével és a lakásfelújítással kapcsolatos kiadásokon spórol. Ötből két háztartásban (40%) lett alacsonyabb a jövedelem idén őszszel az előző év őszéhez képest, 41 százalékuk esetében a bevételi források nem csökkent, 18 százalékuk esetében nőtt. A legtöbb, szükségben levő család a civil szervezetektől vagy az egyháztól érkező segélyekben reménykedik.

Mindezek ismeretében november 20-án, a gyermekek jogainak világnapján a Mentsétek Meg a Gyermekeket szervezet kéréssel fordult a hatóságokhoz, hogy sürgősen lépjenek annak érdekében, hogy a gazdasági válság hatásait ne azok a gyermekek érezzék a legnagyobb mértékben, akik már most is veszélyeztetett helyzetben vannak.

Az Eurostat hivatalos adatai szerint 2021-ben Romániában 1,5 millió gyermeket (41,5%) érintett a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázata. A hivatalos adatok szerint a romániai gyermekeket fenyegeti a legnagyobb mértékben a szegénység vagy a kirekesztés Európában. 2021-ben Romániában 10 családból egy nem engedhette meg magának, hogy megfelelően fűtse az otthonát. A százalékos arány 2020-hoz képest kismértékben nőtt (0,1 százalékponttal). A statisztikák szerint ebben a tekintetben a 3 vagy több gyermeket nevelő családok lényegesen kiszolgáltatottabbak (13,3%-uk nem tudja megfizetni a megfelelő fűtést), és a helyzet az egyszülős családok esetében igazán drámai, 23%-uk kénytelen szembenézni ezzel a nehézséggel. Az egyszülős családok körében drasztikusan nőtt azok száma, akik nem tudják rendszeresen fűteni az otthonukat, míg 2019-ben 9,6%-uk szembesült ezzel a gonddal, 2021-ben ez az arány 23%-ra emelkedett. A Mentsétek Meg a Gyermekeket szervezet adatai szerint 2020 áprilisában a szülők 23%-a állította, hogy nem tudja megfizetni a gyermeke számára szükséges gyógyszereket, 15%-uk pedig azt, hogy gyermekei nem jutnak hozzá az egészségügyi ellátáshoz.

Fotó: Solidaris Egyesület

Egyre közömbösebbek az emberek

Az élelmiszerek, közüzemi szolgáltatások árának az utóbbi időben tapasztalt drasztikus növekedése azonban nemcsak a legelesettebbeket, hanem szinte mindenkit érint. Vannak szervezetek, például a Solidaris Egyesület, amelyek a hajléktalanmisszió mellett próbálnak segíteni a bajba jutott családokon, időseken. Számítanak ugyanis arra, hogy a magasra rúgó számlák miatt sok család, egyedül élő kisnyugdíjas kerül abba a helyzetbe, hogy nem jut majd a mindennapi betevőre. Ne éhezzen senki! elnevezésű kampányuk keretében tartós élelmiszerekből álló készletet állítanak össze, hogy amint érkezik a segélyhívás a 0265-555-555-ös telefonszámra, azonnal el tudják juttatni a nélkülözőhöz. A tartós élelmiszer beszerzésébe bárki besegíthet, vagy termékekkel, vagy pénzadománnyal.

Sajó Norbert, a Solidaris Egyesület elnöke lapunknak elmondta, úgy véli, egyelőre a vihar előtti szélcsend időszakában vagyunk, de valószínűleg két-három hónapon belül, amikor megérkeznek a „vastagabb" számlák, több embernél lesz fennakadás az élelem beszerzésében. Szeretetszolgálatként ebben szeretnének segíteni, ezért olajat, pástétomot, halkonzervet, borsó-, gomba- és paszulykonzervet, száraztésztát, kekszet, teafüvet, grízt, prézlit, lisztet, cukrot, puliszkalisztet, rizst, lekvárt, kompótokat akarnak beszerezni. Ezek lesznek a közösségi, városi éléskamrában, ahonnan bárki igényelhet tartós élelmiszert a 0256-555-555-ös telefonszámon hétköznaponként 15-20 óra között. Ugyanezen a számon lehet jelezni, ha valaki bontatlan, ellenőrizhető szavatosságú élelmiszert adományozna erre a célra. Aki pénzadománnyal segítené a közösségi éléskamra feltöltését, az Asociaţia SOLIDARIS RO56BTRLRONCRT0227038401 bankszámlaszámra, Élelem/alimente megjegyzéssel utalhatja át az erre szánt összeget.

Az egyesület októberben indította el a *Ne éhezzen senki!* kampányt. Az eddigi tapasztalatokról Sajó Norbert elmondta, sem a segítséget kérők, sem az adományozók száma nem a számításaik szerint alakul. Az előző években, ha meghirdettek egy kampányt, viszonylag sokakat megmozgatott, ma viszont azt tapasztalják, hogy az emberek egyre közömbösebbek.

– Egy állandó feszült állapotban élünk, az embereket megijesztik egy-egy hírrel, amit másnap visszavonnak, pár nap múlva jön egy újabb ijesztő hír, majd azt is visszavonják. Jön az újabb koronavírus-hullám, elterjed-e szélesebb körben a háború, vagy mégsem, megemelkedik a gáz ára, de mégsem lesz nagy a baj, mert ársapkát alkalmaznak. Mindezek lassan immunissá teszik az embereket. Mi minden felületen hirdetjük, hogy nem szégyen segítséget kérni, még kevésbé felajánlani, de egyre kevesebben jutnak el odáig, hogy segítséget merjenek kérni.

Naponta kérnek segélyt, elsősorban vidéken, vagy a város szélén élő emberek, de messze nem olyan intenzitással, mint az előző években. Inkább idős vidékiek kérnek segítséget, azt tapasztaltuk, hogy megjelenőben van egy olyan réteg, 40-es, 50-es éveikben járó férfiak és nők, akik az idős szüleiket gondozó gyerekként kimaradtak a tanulás folyamatából, a munka mezejéről, ottmaradtak az idős szülő mellett gondozóként, majd amikor a szülő meghal, gyakorlatilag bevételi forrás, munkahely, szakmai tapasztalat, kapcsolatok nélkül egyedül maradnak. Bajban vannak, idő kérdése, hogy mikor adják el a lakást, hogy feléljék az árát, és mikor válnak akár hajléktalanokká emiatt.

Sajnos az adományozók száma is elég kicsi, néhány magánszemély és üzletember segített eddig az élelmiszerkészlet előkészítésében, akadt nyolcvanas éveiben járó nyugdíjas is, aki elcipelte hozzánk az adományát, de nem sikerült sok embert mozgósítani az idei kampánnyal – mutatott rá Sajó Norbert.

Motoros Mikulások Marosvásárhely főterén

Ismét két keréken a fehér szakállú

Vasárnap délután ismét Mikulások gondoskodnak a marosvásárhelyi Színház téren a jobb karácsonyi hangulatról, viszont a szokványostól eltérően, ezúttal nem szánon érkeznek, hanem két keréken, motorháton, és nemcsak adnak ajándékot, hanem gyűjtenek is édességet, játékot, hogy majd eljuttassák olyan gyerekekhez, akikkel nem volt bőkezű a sors.

Menyhárt Borbála

December 11-én, vasárnap harmadik alkalommal tartja meg a *Motoros Mikulások* című eseményt Marosvásárhelyen *Kacsó Bodó Csaba*. 16 órakor, a Színház téren felállított karácsonyfánál gyülekeznek a Mikulások, és várják a kisebb és nagyobb gyermekeket, akik fotózkodhatnak velük, a puttonyukból pedig minden bizonnyal előkerül egy kis édesség. Ugyanakkor a látványos esemény egyúttal adománygyűjtés is, hiszen a motoros Mikulások arra számítanak, hogy azok a gyermekek, akiknek otthon bőven van édesség, játék, a rászoruló gyermekeknek is juttatnak belőle, elviszik a Színház térre, hogy majd a Mikulások elszállítsák a kevésbé szerencséseknek.

A motoros Mikulások 17.45-ig tartózkodnak a Színház téren, majd motorra pattannak, és a főtér – Promenada Mall – City Mall – Vár sétány – November 7. – Egyesülés negyed – főtér útvonalon járják körbe a várost.

Fotó: Szőcs Ottó

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Füstölt kacsamellel készült paradicsomleves

1 darab füstölt kacsamellet kockára vágok, és 2,5 l vízzel, 2 nagyobb darabba vágott murokkal, 1/2 közepes méretű zellergyökérrel, 1 egész fej hagymával, 1 nagy darab friss zöldpaprikával odateszem főni. 2 tojásból, lisztből, sóból tésztát gyúrok, a reszelő nagyobb felén lereszem, szétterítem és picit megszárítom. Amikor a hús és a zöldségek is puhák, belefőzöm a reszelt tésztát. Kb. 10 percnyi főzés után ellenőrzöm, hogy megfőtt-e, majd hozzátöltök 8 dl paradicsomlevet, pár szemes borsot, 1 cikk zúzott fokhagymát, 2 darab tyúkhúsleveskockát is hozzáadok. Amikor forr, kevés olajból, 1 evőkanál lisztből, ízlés szerint pirospaprikából rántást készítek. A legvégén hozzáadom, és kb. 3-4 percig főzöm. Vagdalt zellerzölddel is megszórhatjuk, és aki szereti, az tálaláskor tejföllel fogyaszthatja.

Paszulyos-rizses lecsó

1/2 liter fehér paszulyt előre megfőzök, és leszűrom. 1 kg hagymát nagyobb szeletekre vágok, 2,5 kg paradicsomot felszeletelek, 4 kg zöld és piros kápiapaprikát vegyesen vékony szeletekre vágok. Egy nagyobb lábasba 6 dl olajat töltök, hozzáadom a szeletelt zöldségeket, 3 evőkanál sót és 1 kávéskanál darált borsot is szórok rá, majd lefedem. Amikor rotyog, hozzátöltök még 5 dl paradicsomlevet és 1 dl vizet. Amikor már puhulni kezdenek a zöldségek, 25 dkg rizset, 1 pohár bulgurt adok hozzá, majd ismét lefedem, és alacsony lángon, többször kevergetve (vigyázni kell, nehogy odasüljön a rizs miatt) készre főzöm. Legvégén hozzáadom a szemes paszulyt, 3 evőkanál paprikaport, 1 kávéskanál csiliport (ez elhagyható) és jól összefőzöm, aztán 1 kis tasak befőzőpor is belekerül, mivel üvegekbe töltve megy a kamra polcára. A rizs és a paszuly miatt eléggé kényes. Miután üvegekbe töltöm, száraz dunsztba teszem, és addig tartom ott, amíg kihűl.

Mandulás almás pite

50 dkg lisztet 25 dkg vajjal összemorzsolok, 10 dkg cukorral, 2 tojással, csipetnyi sóval, 1 vaníliás cukorral és 1 kis tasak sütőporral összegyúrom. Fél órára hűtőbe teszem a tésztát. 1 kg almát meghámozok, lereszelem, kicsavarom. A tésztát két részre osztom, kiserítem, majd a tepsit zsiradékkal kikenem és meglisztezem, ráhelyezem a kinyújtott tésztát. Megszórom 10 dkg darált mandulával, rásimítom a reszelt almát, megszórom 15 dkg porcukorral, 1 evőkanál darált fahéjjal és 1 citrom reszelt héjával, majd beborítom a másik kinyújtott lappal, és megszurkálom villával. 1 tojást felverek, és megkenem vele a tészta tetejét, majd 180 fokon 35-40 perc alatt készre sütöm.

Karalábélevélből készült főzelék

5 darab karalábé leveleit szárastul levágom, alaposan megmosom, és sós vízben megfőzöm. Leszűröm, majd miután kihűl, apróra vagdalom, 1/2 dl olajon átforgatom, 1 mokkáskanál csomborport, 4 cikk zúzott fokhagymát, ízlés szerint sót, csipetnyi szerecsendiót adok hozzá, majd 6 dl tejszínnel addig főzöm, folytonosan kavargatva, míg krémes állagot kapok. Aki szereti, kevés citromlével savanyíthatja. Fasírttal, tükörtojással, kolbásszal, lesütött hússal fogyasztható. Mivel előző nap csirkemellből pörköltet készítettem, mi ezzel fogyasztottuk.

Jó étvágyat kívánok!

Zéró szeparációt a romániai szülészeteken!

Bár 2022-t írunk, még mindig mindennapos a romániai szülészeteken a kisbabák anyukájuktól való elválasztása – hívja fel a figyelmet közleményében az Erdélyi Nők a Születésért Mozgalom.

Számtalan rossz gyakorlat van érvényben, és rengeteg visszaélés történik a romániai szülészeteken, ami traumatizálja az anyákat, babákat és családokat, sőt magukat az egészségügyi dolgozókat is. Az anya tájékozott beleegyezése, engedélye nélkül vagy éppen tiltakozása ellenére végzett beavatkozások, eljárások, a méltóságát sértő kommunikáció, az érzelmi, sőt fizikai bántalmazás – vagy csak „egyszerűen” az empátia és odafigyelés hiánya egy nagyon sérülékeny helyzetben – nap mint nap előfordulnak. Az Erdélyi Nők a Születésért Mozgalom rendszeresen kap olyan jelzéseket, amelyek igazolják, hogy az anyák és kisbabák szeparációja 2022-ben is mindennapos Romániában. Sajnos, a legtöbb anya, család, amikor ilyen helyzetbe kerül, fél jelezni tiltakozását, egyet nem értését a kórháznak, mert tart a lehetséges retorzióktól.

Lehetetlen rangsorolni a szülészeti erőszak különböző típusait, de talán a szeparáció az, amitől a legtöbben, legközvetlenebbül szenvednek, amely talán a leginkább mutatja a rendszerszintű problémákat. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és az összes, a témában érintett nemzetközi szakmai szervezet egyetért abban, hogy szülés után az anya és újszülöttje háborítatlan együttléte, az aranyóra és annak folyatása, a 24 órából 24 órás állandó együttlét biztosított kellene legyen mindenki számára. Ez kellene legyen a normális, nem pedig a kivétel. Nem kellene külön harcolni érte, hanem alanyi jogon kellene járnia minden anya és kisbaba számára – szögezik le közleményükben, és arra biztatnak minden nőt, anyát, akit szülése előtt, alatt, után egy egészségügyi intézményben megaláztak, nem tájékoztattak megfelelően, visszaéltek a kiszolgáltatottságával, kényszerítették, zsarolták, fizikailag vagy lelkileg bántalmazták, hogy csatlakozzon a csoportjukhoz, ahol biztonságos közegben, ítélkezés nélkül oszthatja meg a vele történteket, névtelenül is, támogatást kaphat, sőt konkrét segítséget panasza hivatalos megfogalmazásában, amennyiben így dönt.

Fontos tudatosítani, hogy az „egyszerű” szeparáció is szülészeti erőszak, ha az anya beleegyezése nélkül, sőt tiltakozása ellenére történik. Érvényes betegjogi jogszabályokkal is ellentétes, hogy egy kiskorú gyerekkel (hát még egy újszülöttel) ne lehessen ott állandóan az egyik szülő. Az anya-csecsemő szeparációnak előnyei nincsenek, hátránya viszont annál több. Hosszú távú testi-lelki következményei vannak a szoptatási nehézségektől, a kötődés sérülésén át a szülés utáni depresszióig (nem mellékes, hogy kutatások szerint a szülés utáni első egy évben az anyai elhalálozások vezető oka az öngyilkosság). Tudományos bizonyíték alapú érvek nem léteznek, amelyek a szeparációt támasztanák alá; annál több szakmai érv van arra nézve, mennyire jó, hasznos, természetes, sőt költségkímélő az anyákat hagyni együtt lenni kisbabájukkal kórházi tartózkodásuk alatt. Császármetszés és koraszülés esetében is!

Háttér: szeparáció a romániai szülészeteken

A Covid-világjárvány idején több országban, Romániában is, olyan embertelen protokollok voltak érvényben, amelyek – minden nemzetközi ajánlás dacára – az anyák és kisbabáik elválasztását írták elő (pl. a 2020/555. számú minisztériumi rendelet, amely alapján a Covid–19-gyanús vagy fertőzött anyákat és újszülöttjeiket elválasztották, valamint megtiltották a szoptatást és az anyatejjel való táplálást). A szülészetek a következő indokokkal/körülmények között választották el az újszülötteket az édesanyáktól:

– amíg ki nem jött a teszt negatív eredménye, nem lehettek együtt;

– ha a teszt eredménye pozitív volt az anya esetében, addig nem kapta meg kisbabáját, amíg nem lett negatív a teszt, ez pedig néha hetekbe telt.

Mindeközben a nemzetközi szakmai szervezetek (a WHO is) már 2020 áprilisában sikettek széles körben felhívni a döntéshozók figyelmét, hogy a pandémia elleni intézkedéseknek nem szabad felülírniuk a szakmai konszenzus övezte baba- és anyabarát gyakorlatokat.

Az Egészségügyi Minisztérium a 2021/434. számú rendeletével, tehát gyakorlatilag 2021. március végétől hatályon kívül helyezte a fenti, nagyon káros, anyák és kisbabák tízezreit traumatizáló rendeletet. Mégis, a romániai szülészetek közül sokban a mai napig létezik a szeparáció gyakorlata: akár általánosan (mert már pandémia előtt is „úgy szokták”, hogy elveszik az újszülöttet az anyától és az újszülöttosztályra helyezik, és aki akarja, menjen szoptatni oda), akár a régi Covid-protokollok maradványaként.

Mivel ugyanakkor csak ajánlások vannak, a kórházak saját protokollokat dolgozhatnak ki, amelyekre hivatkozva a szeparáció mellett dönthetnek. Mondhatni, hogy ahány kórház, annyi szokás: van, ahol fel sem merül a szeparáció; van, ahol csak mondjuk a császárosokra érvényes, és van, ahol mindenkire; van, ahol a Covid-ellenes intézkedésekkel igazolják; van, ahol mindig is így volt, Covid előtt is, és most is így van.

Mit mondanak a mérvadó nemzetközi szakmai szervezetek?

A WHO leszögezi, hogy amennyiben az éppen megszületett gyermek egészséges, azonnal meztelenül az édesanyja ugyancsak meztelen mellkasára kell helyezni, és legalább egyórás zavartalan együttlétet kell számukra biztosítani (aranyóra). Ezalatt az újszülött ösztönösen megkeresi édesanyja emlőjét, és rákapcsolódva megkapja azt a pár csepp kolosztrumot (előtejet), amely az első immunizációt is jelenti számára.

A tápanyagokban és antitestekben rendkívül gazdag előtej az első pár napban a legmegfelelőbb táplálék a gyűszűnyi gyomrú újszülöttnek. A szoptatás megkezdése közvetlenül szülés után csökkenti a fertőzések, betegségek és gyermekhalandóság kockázatát; a baba gyorsan megnyugszik édesanyja mellkasán, szívverése, vércukorszintje, légzése hamar normalizálódik; a szopási reflex ilyenkor nagyon erős, a közvetlenül szülés után anyjuk mellére került csecsemőknek (és anyjuknak) valószínűbb, hogy később sem lesz problémájuk a helyes szopási technikával; az anya szempontjából kulcsfontosságú a tejtermelés beindulásában, sőt a placenta távozását is megkönnyíti.

Még császáros szülések után is javallott az azonnali bőrkontaktus: az anya számára stresszoldó hatású, segít pozitív élményként megélni szülését. Az aranyóra csökkenti a szülés utáni depresszió, valamint a gyermekelhagyás kockázatát; az ezt megélő anyák szervezetében nagy mennyiségű természetes oxitocin termelődik, amelynek hatására könnyebben ráhangolódnak gyermekükre, hamarabb ráérezhetnek szükségleteire, ösztönösen jobban figyelnek a csecsemő jelzéseire.

Zéró szeparációt MOST!

Mozgalmunk tagjai és az összes romániai édesanya érdekében azt kérjük, az illetékes romániai intézmények mindegyikében szüntessék be a rutinjellegű szeparáció káros gyakorlatát. Hangsúlyozzuk ugyanakkor, hogy valóban vannak esetek, amikor az édesanya egészségi állapota miatt néhány óráig, napig nem tudja ellátni gyermekét: ilyen esetekben sem a szeparáció a legjobb megoldás, hanem az anya kérésére a másik szülő vagy kísérő bevonásával a helyzet emberséges, a nemzetközi, tudományos bizonyíték alapú gyakorlatokra építő megoldása. Az ideális az lenne, ha a kisbaba gondozása az egészségügyi személyzetre csak abban az esetben hárulna, és csak arra az időre, órára, napra, ha és amíg anyja, apja, más hozzátartozója vagy gondozója ezt kéri a személyzettől.

Még az inkubátorban lévő, állandó orvosi felügyeletre szoruló koraszülött babáknál is lehetővé kell tenni szüleik jelenlétét, érintését, a stabilizálódott állapotú koraszülött babáknál pedig a bőr-bőr kontaktuson alapuló kengurumódszert. Időre született, egészséges kisbabák és anyák szétválasztása idejétmúlt, káros gyakorlat, amelyet azonnali hatállyal fel kellene számolni a romániai szülészeteken.

Az Erdélyi Nők a Születésért Mozgalom

Mise a rózsáért – Gloria

Szilágyi Mihály

(Folyatás a november 17-i lapszámunkból)

– Gloria in excelsis Deo! – Dicsőség mennyben az Istennek!

– Megkérem, Claryssa, bármennyire is megbotránkoztató önnek ez a történet, hagyjon fel az áhítatos keresztvetésekkel, ugyanis számomra életem legszebb és legboldogabb időszakáról lesz szó!

Peter Abélard kitűnő tanár volt. Elképesztő tudása és műveltsége rendkívül jó pedagógiai érzékkel társult. Hamar felismerte, hogy tanítványa sem mindennapi tehetség. Így hát a teológiában, filozófiában és a művészetekben is jártas Heloysa méltó vitapartnerévé vált a neves tanárnak. Az órák sosem teltek unalmasan: az ókor nagy klasszikusainak versei, az evangéliumok és a filozófusok munkái mindig ott hevertek a tanulóasztalon, és mindezeket Abélard zseniális ügyességgel fűzte össze egyetlen előadási témává.

A jó tanítvány még jobb tanárrá képezte Abélardt, és ez az egyetemi előadásain is meglátszott. Értekezletei után a diákság döbbent csodálkozással tekintett az utolérhetetlen tanárra. És hogy a tanulás változatos legyen, Abélard gyakran egy-egy dallal szórakoztatta hallgatóit. Énekei szárnyra keltek az ifjúság ajkain, és futótűzként terjedtek országszerte. A zenélni tudó diákok hamar együttesbe szerveződtek, és úgy zengték a szebbnél szebb melódiákat. Az együttes hamar nevet is adott a művészi csoportosulásnak: ők voltak a goliárdok. Ez a név egy szójáték: a gula szó torkot, nyelőcsövet jelentett, és ezt kötötték össze az Abélard nevének végével. Tény, hogy az éhes diákcsapat nem elhanyagolható étvággyal és – tegyük hozzá – ivási képességgel rendelkezett. Még címert is rajzoltak maguknak, melyről le nem maradhatott volna a kanál és a villa, jelezvén, hogy meghívójuknak kötelessége gondoskodni a muzsikusok ellátásáról is. Ezek a goliárdok voltak Abélard dalainak a terjesztői. Az énekek leginkább szerelemről, boldogságról és vidám életről szóltak.

Az egyik magánórán Abélard egy vadonatúj dalt vitt Heloysának. A lány elbűvölten hallgatta az éneket, ami szerzőjének költői és zeneszerzői képességeiről árulkodott – és nem mellékesen lángoló szerelemről szólt. A dal után Heloysa ragyogó tekintettel ismerte el a mű kitűnő voltát. Arca pedig viruló rózsaként árulkodott arról, hogy ez a dal többet jelentett neki, mint egyszerű iskolapélda.

Edmund Blair Leighton: Abélard és tanítványa, Heloysa (1882)

Attól a naptól kezdve minden lecke egy dallal kezdődött, és minél szebb volt a dal, annál tovább tartott az értekezlet. Egyre gyakoribbá vált, hogy délutántól késő estig, sőt az éjszakába is kitolódtak a kurzusok. Az órák alatt az idő észrevétlenül telt. Fulbert kanonok néha be-benyitott a könyvtárba, és nagy megelégedéssel nyugtázta, hogy az új tanár lelkiismeretes oktatója Heloysának, mert inkább a tudománnyal törődik, mint a múló idővel.

Egy másik alkalommal újabb dallal kezdődött a lecke. Rózsáról és áhított boldogságról szólt az ének. Ezt követően Vergilius művészete került a könyvtár asztalára, és abban is megjelent a rózsa:

„Kit Thaumas szüze így serkent rózsás ajakával:

Turnus, amit ha kívánsz, örök életű sem mer ígérni,

Senki, ma ím az idők forgása megadja magától.” (Vergilius: Aeneis, Kilencedik ének)

– Ma minden rózsás? – nevetett föl Heloysa.

– Igen, valóban. De tudja, kedves Heloysa, hogy a rózsa nem csupán hervadó virág?

– Mi más lenne?

– A keresztények számára rózsában azonosítja magát az Isten. Hajdan az égő rózsabokorból szólt Mózesnek a Létező, Aki Van. Aki Istent követi, tűzben égő, de el nem enyésző rózsa. Ezért az elménkben ott él a hit rózsája. De vannak titkolt rózsáink is, ezek is tűzben égnek… – és ekkor Abélard tekintete lángra lobbantotta tanítványa rejtegetett rózsafáját.

A néma csendet és a szemek csillogó társalgását Fulbert megjelenése szakította félbe. Heloysa lángoló arccal és zavart meglepetéssel tekintett nagybácsijára. A kanonoknak azonnal feltűnt ez a szokatlan arcpirulás.

– Mit tehet a tanár, ha a tanítvány elmulasztja a kijelölt irodalom alapos tanulmányozását, és emiatt sérül a kurzus hatékonysága? – állt Fulbert elé tettetett dühtől vörösödő arccal Abélard.

– A mesternek jogában áll akár atyai eszközökkel is büntetni a restséget – fakadt ki Fulbert.

– Heloysa, addig nem térhet nyugovóra, míg meg nem fejti a tüske szimbolikáját a keresztény rózsajelképek között! És ne reménykedjen, addig el nem mozdulok innen, míg tökéletes választ nem ad! Megértette? – és összevonta a szemöldökét az oktató.

Néma bólintás és lesütött tekintet volt a válasz. Fulbert helyeselte a pedagógiai módszert, és mélységes megnyugvással hagyta vezekelni unkahúgát.

– Gloria in excelsis Deo! Minő ravasz filozófus ön, Abélard! – suttogta Heloysa mosolyogva, amikor a távolság csendjébe enyésztek a kanonok léptei.

– Nos, megfejtette Ön a tüske szimbólumát a rózsák között?

– Ó, igen, az imént itt állt előttünk… – mondta sejtelmesen a tanítvány, és tágra nyitott szemekkel várta, hogy mestere elfogadja-e a választ.

– Bár kevés köze van a Szentíráshoz, a felelet kitűnő! – nevette el magát a tanár, és megfogta tanítványa kezét.

Heloysa nem ellenkezett. Szabadon maradt kezével a vergiliusi idézetet vonta a mécses közelébe, és annak utolsó sorára bökött: *„... ma ím az idők forgása megadja magától”.* Abélard értette a célzást, gyöngéden átkarolta tanítványát, és megízlelték a rózsamézet…

– Gloria in excelsis Deo! Most már nyugovóra térhet! – búcsúzott Abélard rózsaarcú tanítványtól, amikor feleszméltek az idő felgyorsult múlására.

– Dicsőség a magasságban Istennek! – szólt tündöklő arccal Heloysa Claryssához eme gyönyörű emlékek felelevenítése után.

– Mindörökké. Ámen! – válaszolta zavartan Claryssa.

(Folytatjuk)

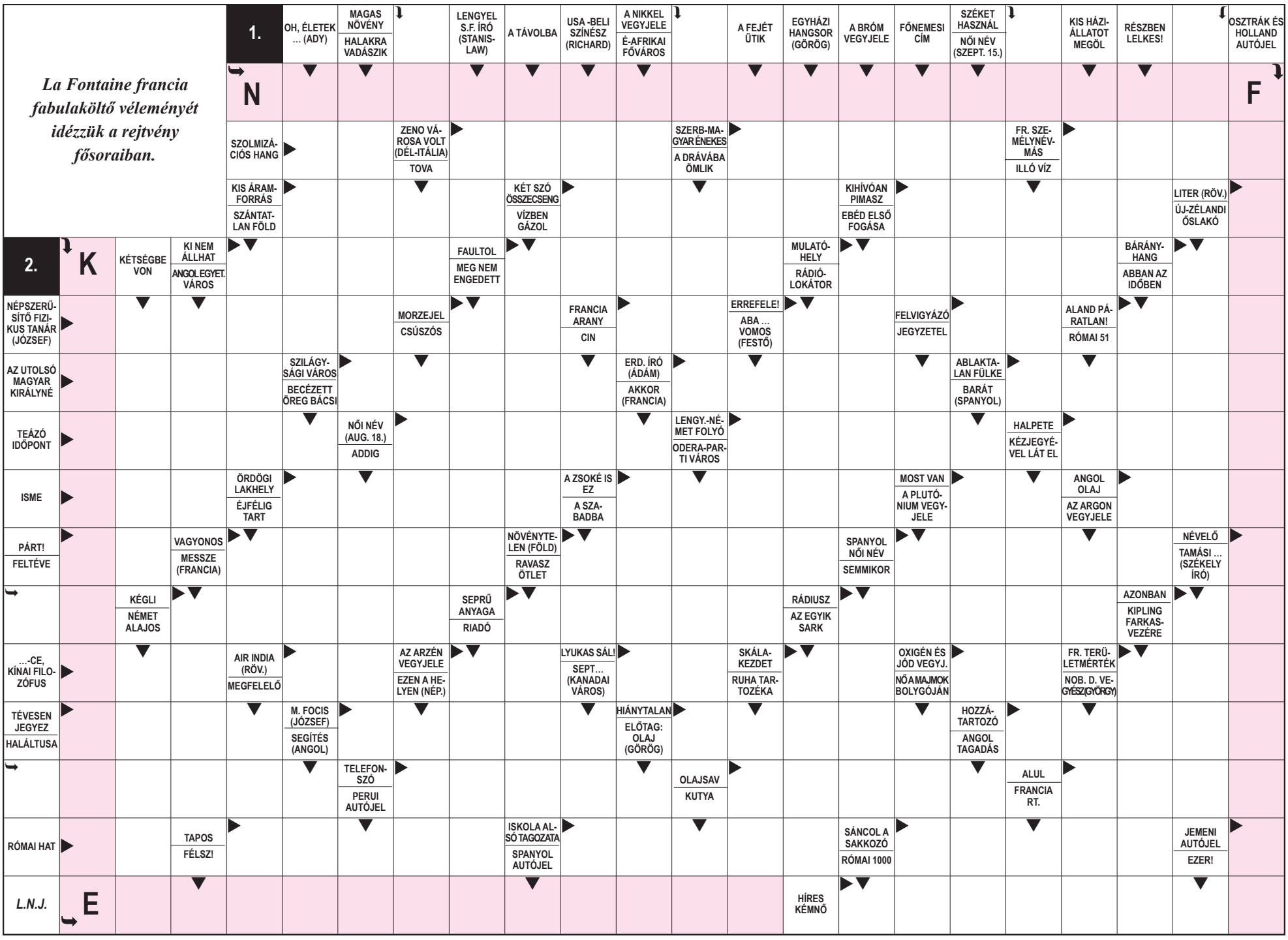

November 24-i rejtvényünk megfejtése: ***Ne légy más rovására szellemes, mert ez inkább ellenszenves, mint nehéz.***

Portugália lefutballozta a pályáról Svájcot

Utolsóként Portugália jutott a legjobb nyolc közé a katari labdarúgó-világbajnokságon, miután kedden este kiütéses, 6-1-es győzelmet aratott Svájc felett.

Az első percek portugál labdabirtoklási fölényét követően a svájciak feljebb tolták védelmüket, és magasan, már a riválisi 16-osánál letámadtak, ami láthatóan komoly nehézségeket okozott a portugál csapatnak. Fernando Santos tanítványai így jobb híján előreívelt labdákkal próbálkoztak, többnyire eredmény nélkül. Ugyanakkor ebben az időszakban a svájciaknak sem sikerült veszélyes támadást vezetniük, így leginkább a két 16-os között folyt a játék.

Negyedóra után hátrébb húzódott a svájci gárda, amit az ellenfél gyorsan, Gonçalo Ramos bombagóljával kihasznált, majd a portugálok a vezetés megszerzését követő percekben újabb veszélyes támadásokat vezettek. A folytatásban egyértelmű volt Portugália fölénye. A svájciak ugyan félóra után összeszedték magukat, és igyekeztek átvenni az irányítást, de továbbra is az történt a pályán, amit a portugálok akartak, támadásaikban sokkal több volt a veszély, Pepe révén ráadásul még a félidő hajrája előtt megduplázták előnyüket (a portugál csapatkapitány ezzel a vb-k történetének második legidősebb gólszerzője lett 39 évesen és 283 naposan, csak a kameruni Roger Milla előzi meg, aki 1994-ben 42 évesen és 39 naposan talált kapuba), s a lefújásig magabiztosan futballoztak.

A második félidő elején a svájciak nem tudták átvenni az irányítást, nem ugrottak neki riválisuknak, amely roppant magabiztosan futballozott, és gyorsan ráduplázott kétgólos előnyére, ezzel pedig gyakorlatilag eldöntötte a mérkőzést, igaz, a svájciak szépíteni tudtak. A góltól Shaqiriék néhány percre erőre kaptak, de a Pepe vezette védelem stabil maradt.

A svájci fellángolás nem tartott sokáig, a portugálok gyorsan visszavették a kezdeményezést, és a félidő derekán visszaállították a négygólos különbséget a mostani vb első mesterhármasát elérő Gonçalo Ramos révén.

A hátralévő időben már csak az volt a kérdés, hogy a 73. percben pályára lépett Cristiano Ronaldo betalál-e, ám nem ő, hanem a másik csatárcsere, Rafael Leao volt eredményes, így ő zárta le a szinte végig nyomasztóan egyoldalú mérkőzést.

A portugál együttes szombaton a spanyolokat kiejtő marokkói válogatottal csap össze a negyeddöntőben.

Jegyzőkönyv

Labdarúgó-vb, nyolcaddöntő: *Portugália – Svájc 6-1 (2-0).*

Luszail, 83.720 néző, vezette: Cesar Arturo Ramos (mexikói).

Gólszerzők: Ramos (17., 51., 67.), Pepe (33.), Guerreiro (55.), Leao (92.), illetve Akanji (58.).

Sárga lap: Schär (43.), Comert (59.).

Portugália: Diogo Costa – Dalot, Pepe, Dias, Guerreiro – Bernardo Silva (81. Neves), Carvalho, Otavio (73. Vitinha) – Bruno Fernandes (87. Leao), Gonçalo Ramos (73. Horta), Félix (73. Cristiano Ronaldo).

Svájc: Sommer – Edimilson Fernandes, Akanji, Schär (46. Comert), Ricardo Rodriguez – Freuler (54. Zakaria), Granit Xhaka – Shaqiri, Sow (54. Safarovic), Vargas (66. Okafor) – Embolo (89. Jashari).

A Cristiano Ronaldo helyett a kezdőbe jelölt Gonçalo Ramos a mostani világbajnokság első mesterhármasát érte el. Fotó: a FIFA World Cup közösségi oldal

Tizenegyesekkel jutott túl Japánon a horvát válogatott

A legutóbb ezüstérmes horvát válogatott 1-1-es döntetlen után tizenegyesekkel 3-1-re kerekedett a japán csapat fölé a katari labdarúgó-világbajnokság első hétfői nyolcaddöntőjében.

Az első félidő jelentős részében a horvátok akarata érvényesült, a szünet előtt egy begyakorolt szögletvariációt követően mégis Maeda Dajzen szerzett vezetést az ázsiai együttesnek. A szünet után a horvátok Ivan Perisic fejesével egyenlítettek, így hosszabbításra mentették a találkozót, de a 2x15 perces ráadásban nem született újabb gól.

Az idegek harcában az európai együttes bizonyult jobbnak, ehhez a horvát kapus döntő módon járult hozzá, mivel három tizenegyest kivédett. „Kétségkívül a pályafutásom legszebb és legboldogabb pillanatai közé tartozik ez a siker" – fogalmazott a legutóbb ezüstérmes horvát válogatott 27 esztendős kapusa. A mérkőzés legjobbjának megválasztott hálóőr elárulta: felkészültek a japán rúgókból. „Nem voltak tökéletes tizenegyesek, így képes voltam hárítani őket" – tette hozzá.

Livakovic mindössze a harmadik olyan kapus, aki világbajnokságon három védést mutatott be a szétlövésben. Korábban ez a portugál Ricardónak sikerült Anglia ellen (2006-ban), illetve az ugyancsak horvát Danijel Subasic volt még képes hasonlóra Dánia ellen (2018-ban).

Jegyzőkönyv

Világbajnokság, nyolcaddöntő: *Japán – Horvátország 1-1 (1-0, 1-1, 1-1), tizenegyesekkel 1-3.*

Al-Vakra, Al-Dzsanub Stadion, 42.523 néző, vezette: Elfath (amerikai).

Gólszerzők: Maeda (44.), illetve Perisic (55.).

Sárga lap: Kovacic (90.), Barisic (116.).

Japán: Gonda – Taniguchi, Josida, Tomijaszu – Ito Dzs., Endo V., Morita (106. Tanaka), Nagatomo (64. Mitoma) – Doan (87. Minamino), Maeda (64. Aszano), Kamada (75. Szakai).

Horvátország: Livakovic – Juranovic, Lovren, Gvardiol, Barisic – Kovacic (99. Vlasic), Brozovic, Modric (99. Majer) – Kramaric (68. Pasalic), B. Petkovic (62. Budimir, 106. Livaja), Perisic (106. Orsic).

Hatalmas meglepetés, Marokkó kiejtette Spanyolországot!

A marokkói válogatott története legnagyobb sikerét elérve a legjobb nyolc közé jutott a katari labdarúgó-világbajnokságon, mivel a keddi nyolcaddöntőben gól nélküli rendes játékidő és hosszabbítás után tizenegyesekkel 3-0-ra legyőzte a spanyol együttest.

Az első félidő spanyol mezőnyfölényt és kevés helyzetet hozott, a még alacsonyabb iramú második pedig még kevesebb lehetőséget vonultatott fel. A torna második hosszabbításos meccsén a ráadásban már igyekeztek döntésre jutni a felek, de a helyzetek kimaradtak.

Az idegek harcában a spanyolok egy tizenegyest sem értékesítettek, Marokkó viszont hármat is, így második nyolcaddöntős fellépésén első sikerét aratta a kieséses szakaszban. A spanyoloknál az épp erre becserélt Sarabia kapufát lőtt, majd Carlos Soler a kapusba vágta a labdát – a harmadik marokkói tizenegyest Simón hárította, utána viszont Sergio Busquets is rontott, a mindent eldöntő kísérletet pedig Asraf Hakimi bepanenkázta, ezzel Marokkó kiejtette a végső sikerre is esélyes Spanyolországot, s bejutott a negyeddöntőbe.

Jegyzőkönyv

Labdarúgó-vb, nyolcaddöntő: *Marokkó – Spanyolország 0-0 – tizenegyesekkel: 3-0.*

Al-Rajjan, Egyetemvárosi Stadion, 44.667 néző, vezette: Fernando Rapallini (argentin).

Sárga lap: Száisz (90.), illetve Laporte (77.).

Marokkó: Bono – Hakimi, Aguerd (84. El Jamik), Száisz, Mazrauj (82. Attiát-allah) – Unahi (120. Benun), Amrabat, Amallah (82. Cseddira) – Zijecs, En Nesziri (82. Szabíri), Bufal (66. Ezzalzuli).

Spanyolország: Simón – Llorente, Rodri, Laporte, Alba (98. Balde) – Gavi (63. Soler), Busquets, Pedri – Ferran Torres (75. Nico Williams, 118. Sarabia), Asensio (63. Morata), Olmo (98. Fati).

A negyeddöntő programja

December 9., péntek:
* 17.00 óra: Horvátország – Brazília
* 21.00 óra: Hollandia – Argentína

December 10., szombat:
* 17.00 óra: Marokkó – Portugália
* 21.00 óra: Anglia – Franciaország

Hibátlan maradt a kupában a Sepsi OSK

Bálint Zsombor

A harmadik mérkőzését is megnyerte, és maximális pontszámmal jutott tovább az új rendszerben megrendezett labdarúgó-Románia-kupa csoportköréből a Sepsi OSK. A FC Voluntari elleni mérkőzésre három nappal a két fél közötti bajnoki találkozó előtt került sor ugyanazon a pályán, így mindkét fél tartalékos, a kupameccseken használt felállással lépett pályára, bár Voluntari egy győzelemmel továbbjuthatott volna, míg a székelyföldi alakulat egy vereséggel kiesik. Azonban mindkét kispad fontosabbnak tartotta a pénteki bajnoki meccset, pedig az előző idény kupadöntőjének megismétléséről volt szó.

A tartalékos felállást a vendégek sínylették meg jobban, noha a szentgyörgyieken is észlelhető volt, hogy a Bergodi-féle passzjáték nem működik annyira olajozottan, mint a kezdőcsapat esetében. Mégis viszonylag könnyedén közelítették meg a voluntari-i kaput, s miután Tudorie fejesét az OSK volt tartalékkapusa, Fernandez kiütötte, Păun pedig mellé fejelt, egy harmadik fejes, a Bălașáé – Achahbar szabadrúgása után – a 14. percben már gólt ért (1-0). Három perccel később Varga csapott rá a Matricardi által Ricardinho hátára rúgott labdára, és laposan bevette az ellenfél kapuját (2-0). Ezt követően Voluntari vette át a középpálya irányítását, de szünetig egyszer sem közelítette meg veszélyesen Niczuly kapuját.

Szünetben beküldött néhány kezdőembert is a voluntari-iak edzője, Liviu Ciobotariu, de paradox módon az OSK lehetőségei sokasodtak meg. Az 52. percben Achahbar szabadrúgása centiméterekkel pattant mellé a falról, aztán Ion Gheorghe 25 méteres lövését ütötte oldalra Fernandez, ám a rárajtoló Tudorie rosszul találta el a labdát. A 62. percben a védők mögül kiugró Vargát találta meg Achahbar labdája, s a magyar válogatott csatár megszerezte a második gólját a meccsen (3-0). Sajnos, egy súlyosnak tűnő sérülés árán – le kellett támogatni a pályáról, miután a lövés pillanatában rossz mozdulatot tett. Voluntari csak ekkor vált veszélyesebbé. Az első kapura tartó lövésüket Omar révén a 65. percben jegyeztük, majd Rață felső sarokba tartó labdáját tornászta ki Niczuly. A 74. percben szintén Niczuly avatkozott közbe Merloi keresztléc alá tartó lövésénél, ám a meccs utolsó gólját ugyancsak az OSK szerezte. A 84. percben egy mintaszerű ellentámadás végén Matei gólpasszát Šafranko értékesítette (4-0).

A Sepsi OSK ezek után mint csoportgyőztes kiemeltként várja a Románia-kupa negyeddöntőjének sorsolását. Az idén azonban még van dolga a bajnokságban. Pénteken ismét megütközik az FC Voluntari-ral, és az a találkozó nemigen hasonlít majd a mostanira. December 17-én pedig a Kolozsvári FCU lesz a Sepsi Aréna vendége.

Jegyzőkönyv

Labdarúgó-Románia-kupa, csoportkör, 3. forduló: *Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – FC Voluntari 4-0 (2-0)*

Sepsi Aréna, vezette: Adrian Cojocaru (Galac) – Mihai Marica (Beszterce), Marius Badea (Rm. Vâlcea). Tartalék: Viorel Flueran (Craiova). Ellenőr: Augustus Constantin (Rm. Vâlcea), Andrei Simion (Bukarest). Videóbíró: Marcel Bîrsan (Bukarest). Segéd-videóbíró: Cristina Trandafir (Bukarest).

Gólszerzők: Bălașa (14.), Varga (17., 62.), Šafranko (84.).

Sepsi OSK: Niczuly – Dimitrov, Ciobotariu, Bălașa, Ispas, Păun (69. Ștefănescu), Fr. Junior, I. Gheorghe (74. Aganović), Varga (54. Šafranko), Achahbar (74. Matei), Tudorie (69. Rondón).

FC Voluntari: Fernandez – Costin (46. Armaș), Matricardi, Ricardinho (79. Răduț), Tavares (46. Nemec), Andres, Vlad (46. Aliji), Omar, Rață, Florea (69. Merloi), Meleke.

Eredményjelző

Labdarúgó-Románia-kupa, csoportkör, 3. forduló:

** A csoport:* Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – FC Voluntari 4-0, Petrolul 52 Ploiești – Universitatea 1948 Craiova 0-1, Unirea 04 Slobozia – Bukaresti Dinamo 1948 3-3.

A csoport végeredménye: 1. Sepsi OSK 9 pont, 2. U 1948 Craiova 7, 3. FC Voluntari 3, 4. Dinamo 1948 2, 5. Unirea 04 Slobozia 2, 6. Petrolul 52 Ploiești 1. Továbbjutott az első két helyezett.

A további csoportok mérkőzéseit lapzárta után, illetve csütörtökön játszották.

A mai program

Románia-kupa, B csoport, 3. forduló:

* 20.00 óra: Botosáni FC – Bukaresti FCSB (DigiSport 1, Orange Sport 1, Prima Sport 1)
* 20.00 óra: CS Mioveni – Aradi UTA (DigiSport 2, Orange Sport 2, Prima Sport 2)
* 20.00 óra: Galaci Suporter Club Oțelul – Bodzavásári Gloria

Fotó: a Sepsi OSK közösségi oldala

A természet kalendáriuma (DXLI.)

Kiss Székely Zoltán

Nyár, nyár
Messze jár,
Földre hajló
Lapu alatt
Sánta tücsök muzsikál.
Azt se tudom, miféle madarak
Keringenek fölötted egyre távolabb.
A nap is megszökött, csoda, hogy megvirradt.
Fájó hálót szőnek fölém a vadludak.
Micsoda néma nép, micsoda néma nap.
Társam morgó kutya, önmagába harap.
Van, ki tudni véli, hó jön, nehéz tél lesz,
S imádkozni kezd az ég kék szeméhez.
Topog a káposztás a korai télbe,
A fűz hadonászik, mielőtt ledőlne,
Nyüszít a tűzön, míg felnő a szürkület,
Így osztom napjaim, ki ad értük többet?
Est esik,
Reggel hull,
Délutánra beborul.
Hét határban
S azon túl
Fodros éggel alkonyul.

Korai tél. **Páll Lajos** korai telében indulok decemberi első sétámra, kedves Olvasóm. Ha felkészültél rá, indulhatunk.

Az év utolsó, a tél első hónapjában az egész kontinensre jellemző a felhő borította ég. A gyakori köd néha nappal sem szakadozik fel. Eső, zápor, havas eső, ónos eső, hó – mind előfordulhat. Megjósolni sem lehet, mi mit követ. Gyakori a légköri hőmérsékleti inverzió. Ekkor a felsőbb zóna magasabb hőmérsékletű rétegéből aláhulló esőcseppekre az alatta lévő rétegből ráfagy egy vékony héj, s a kellemetlen ónos szitálás alattomosan tükörsimára nyalja az utakat.

December a latin őskalendáriumban a 10. hónap volt, a neve is azt jelenti. Ez a hónap a pihenés, megbékélés jegyében telt el, az emberek a családi tűzhely köré húzódtak, és élvezték a jól végzett munka megérdemelt gyümölcseit. December első ünnepét a hónap első napjaiban tartották meg köszönetnyilvánításképpen Bona Dea (a „Jó Istennő") tiszteletére. Bona Dea, másik nevén Fauna, a földistennő egyik megnyilvánulása volt.

E heti sétánk a természettudományok múltjába vezet.

230 évvel ezelőtt, 1792. december 1-jén született **Nikolaj Ivanovics Lobacsevszkij**. Amikor 1829-30-ban a kazanyi egyetem folyóiratában publikálta eredményeit a hiperbolikus geometria terén, már az egyetem rektora volt. A közlésben megelőzte **Bolyai János**t, az ***Appendix*** 1831-ben jelent meg. Lobacsevszkij haláláig nem tudott Bolyai munkájáról, aki pedig később értesült Lobacsevszkij eredményeiről. Ma a hiperbolikus geometriát ***Bolyai–Lobacsevszkij-geometriá***nak nevezik.

258 évvel ezelőtt született **Festetics Imre**, az első genetikus. Kalandos katonaélet után – a délvidéki törökellenes harcokban Bukarestnél megsebesült –, a családi birtokon folytatott ló- és juhtenyésztési, méhészeti, növénytermesztési és -honosítási kísérleteket. 15 évnyi szigorú beltenyésztési program után 1819-ben az ***Oekonomische Neuigkeiten und Verhandlungen*** című lapban tette közzé téziseit ***Über Inzucht – Die genetischen Gesätzen der Natur (A beltenyésztésről – A Természet genetikai törvényei)*** címmel. Felismerte az öröklődés alapelveit, és annak néhány jellemző általános vonását.

A nagyszülők azon tulajdonságai, amelyek különböznek utódaik tulajdonságaitól, ismét megjelennek a következő nemzedékben – írja. De hiszen ez **Gregor Mendel** második törvénye! Mendel felhasználta Festetics eredményeit.

Megfogalmazta a *mutáció* alapelvét, ezzel lényegileg **Hugo de Vries** előfutára.

Elsőként használta a *genetika* kifejezést a szakirodalomban, és ezzel megelőzte a tudományágnak hivatalos nevet adó **William Batesont**.

Viselkedési megfigyeléseivel az etológusok előfutára.

Nézetei feledésbe merültek. Cikkeit először **Vítězslav Orel**, a brnói ***Mendelianum Múzeum*** korábbi igazgatója és **Robert J. Wood** angol történész fedezte fel az 1980-as években. Magyarországon **Szabó T. Attila** dolgozta fel a munkásságát, **Poczai Péter**, a Helsinki Egyetem kutatója emelte be a nemzetközi köztudatba.

104 éve, 1918. december 2-án halt meg **Széchenyi Béla** földrajzi és geológiai kutató. 1877 novemberében indult el nagyszabású ázsiai expedíciójára magyar szaktudósok – **Lóczy Lajos** geológus és B**álint Gábor** nyelvész –, valamint **Kreimer Gusztáv** topográfus társaságában. Földrajzi és geológiai szempontból a legértékesebb volt a Tibeti-fennsíkot három oldalról szegélyező hegyláncok felderítése. Az utazás eredményeit, útinaplóját, Kreimer térképeit, Lóczy gyűjtött anyagának és megfigyeléseinek kincsesházát saját költségén adta ki. Expedíciójának eredményei alapján fedezte fel később **Sven Hedin** a Transzhimalája hegyvonulatát. A tudományos anyag feldolgozása 20 hazai és külföldi tudós segítségével csak 1900-ban fejeződött be. Bár már 1880-ban az MTA tagja volt, az 1901-től koronaőri rangot is betöltő gróf csak 1904-ben lett a Magyar Földrajzi Társaság tiszteleti tagja.

1899. december 2-án halt meg **id. Szontágh Miklós** balneológus, botanikus. 1868-1873 között a ***Természettudományi Közlöny*** szerkesztője volt. 1873-tól tátrafüredi fürdőorvos – elsőnek ismerte fel a Magas-Tátra klimatikus gyógyhatásait. 1876-ban megalapította az ***Új-Tátrafüredi Gyógyintézet***et, az első magyar tüdőgyógyintézetet. 1883-tól szerkesztette a ***Tátravidék*** című lapot, több turistakalauzt, népszerűsítő tátrai munkát jelentetett meg. Kiadta a ***Tátra-monográfiá***t.

20 éve, 2002-ben e napon lépett égi ösvényekre **Marx György** fizikus, csillagász is. Egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetemen kezdte matematika-fizika-kémia szakon, és az Eötvös Loránd Tudományegyetemen fejezte be fizikusként. Másodéves korában csillagászdemonstrátor volt, majd az elméleti fizikai tanszéken talált helyet magának. Hamarabb doktorált, mint átvette egyetemi diplomáját. 28 éves korában már Kossuth-díjat kapott a fermionok töltésének megmaradásáról írt munkájáért. Ezzel a nukleáris fizika egyik legfontosabb alapelvét fektette le. 34 éves korában lett egyetemi tanár, 1970-től az atomfizikai tanszék vezetője. Kiváló egyetemi tankönyvek és a művelt nagyközönségnek szóló ismeretterjesztő könyvek (pl. ***Gyorsuló idő***) szerzője. A ***Kriterion Könyvkiadó*** dicsősége, hogy ez a műve először 1972-ben a *Korunk könyvek* sorozatban jelent meg Bukarestben. Közeli kapcsolatot ápolt a Magyarországról elszármazott, külföldön élő tudósokkal (**Wigner Jenő**vel, **Teller Edé**vel, **Szent-Györgyi Albert**tel). Róluk 2000-ben adta ki ***A marslakók érkezése*** című (alcíme: Magyar tudósok, akik Nyugaton alakították a 20. század történelmét) művét. Tevékenysége kiterjedt a SETI- (földön kívüli intelligencia keresése) kutatásokra is, a Nemzetközi Csillagászati Unió (IAU) bioasztronautikai bizottságának elnöke volt. A leptontöltés felfedezőjének nevét a 187.125. kisbolygó viseli.

Ősz dere gyötri már az áfonya selymét

Ősz vége, tél kezdete. Nyugovóra tért remények ideje.

Ősz dere gyötri már a gyepfű selymét.
A nyár pompáját keresvén se lelnéd.

Hol kincse folyt, most mást alig ha látsz ott:
Pár árva kórót ropni kerge táncot.

Pár árva holló károg ott a ködben.
Föl-fölcsap egy, meg újra visszazökken.

S a fán borong el, fázva, félig ébren,
A sűrűsödve szisszenő sötétben.

Nem jó bolyongva járni most a tarlón:
Mindent enyészni látnál ott ma gyarlón.

Jobb most szobádban ülni melegedve,
Békés derűvel nézvén életedre.

Jobb: kályha mellett ülni órahosszat,
Míg lelked elmúlt dolgokon motozgat.

Míg révedezve babrálgatsz a tűzzel:
Meleget áraszt rád egy régi tűzhely.

De jaj, hová bújsz, vackot hol találsz, hol?
Ha belül érzed, hogy vacogva fázol?

S nincs semmid, ami töviskén ne tépne:
Se múlt öröme, sem jövőd reménye?

Tompa László ***Őszi siralom***-jával induljunk mi is neki ennek a télnek. De ne remény nélkül, hanem békés derűvel révedve múlt időkbe.

Maradok kiváló tisztelettel.

Fodros éggel alkonyul

Az európaiak többet várnak az EU-tól

Konferencia Európa jövőjéről

December 2-án az Európai Unió három intézménye és több mint 500 európai polgár közösen értékelte az Európa jövőjéről szóló konferencia eredményeképp hozott intézkedéseket.

Mózes Edith

A konferenciát követő értékelő eseményre Brüsszelben, az Európai Parlament épületében került sor az EP, a Tanács és a Bizottság, illetve a konferencia munkájának motorját jelentő európai polgárok részvételével. Együtt vizsgálták meg, hogy milyen lépéseket tettek az európai intézmények a konferencián született javaslatok kapcsán.

A távlatos gondolkodáshoz bátorságra van szükség

Az értékelő ülést megnyitó *Roberta Metsola*, az Európai Parlament elnöke elmondta: „Az Európai Parlament az általa képviselt 450 millió európai polgár nevében teszi a dolgát az Európa jövőjéről rendezett konferencia javaslatainak megvalósítása során. A távlatos gondolkodáshoz bátorságra van szükség. Ha a polgárok javaslatainak végrehajtásáról van szó, akkor semmilyen változás nem lehet tabu. A konferencia és bemutatott javaslatok pedig nem az utolsó állomás. A jövőnek ugyanis sosem lesz vége. Nincs véges feladatlista, amit kipipálhatnánk. A jövő folyamatos munkát jelent. Pont úgy, mint az uniónk."

Biztos jövőképet kell felmutatni

A konferencia korábbi társelnöke, *Guy Verhofstadt* az alábbiakat fűzte hozzá: „Bizonytalan időkben a politikának biztos jövőképet kell felmutatnia. Az Európa jövőjéről szóló konferencia során a polgárok meghatározták az irányt. Ez az értékelő esemény arra szolgál, hogy mi, politikusok beszámoljuk arról, hogy mit csináltunk a tavaly közösen kidolgozott javaslatokkal, és hogy közösen előre tekintsünk. Mert a feladattal még nem vagyunk készen: nem pusztán a javaslatokat kell megvalósítanunk, hanem életre kell hívnunk azt a szellemiséget is, amelynek jegyében íródtak: egy új Európát, amely készen áll a jövő kihívásaira."

A Tanácsot a cseh elnökség részéről Mikuláš Bek Európa-ügyi miniszter képviselte. A Bizottság nevében Maroš Šefčovič, Dubravka Šuica és Margaritisz Szkínasz alelnök jelent meg.

Intézményi reformokat sürgettek

A beszédeket követő vita a napjaink legfontosabb kihívásai körül forgott, többek között Oroszország háborújáról Ukrajna ellen és annak az európaiak mindennapi életére gyakorolt hatásáról, valamint az uniós energiafüggetlenség elérésének felgyorsításáról szólt. Több felszólaló a konferencia javaslatainak teljes körű végrehajtásához elengedhetetlen intézményi reformokat sürgette például a multinacionális cégek megadóztatásával és az uniós külpolitikával kapcsolatban. A nap folyamán a polgárok a konferencia által lefedett összes témában tettek fel kérdéseket, többek között az éghajlatváltozással és a környezetvédelemmel, a fizikai és mentális egészséggel, az oktatással és kultúrával, a digitális átmenettel, a migrációval kapcsolatos kihívásokkal, az európai értékeket és költségvetést veszélyeztető fenyegetéssel, az európai gazdaság állapotával kapcsolatban és arról is, hogy mi lehet a fiatalok szerepe ezen feladatok kezelésében.

A felszólalók többször említették az uniós szerződések felülvizsgálatához szükséges konvent összehívását, a meglévő szabályok keretében az ún. áthidaló záradékok használatát és az uniós intézmények közötti kommunikáció javítását. Többen kiemelték, hogy az egyéves eseménysorozat a részvételi demokrácia eddig nem látott példája volt, és hogy a Bizottság is polgári konzultációkat tervez a fontos jogalkotási javaslatok előtt. A polgárok különböző ötleteket javasoltak arra, hogy a nyelvi és szerkezeti akadályok ellenére mindenki el tudja mondani a gondolatait.

Az EP mindent megtesz, hogy az európaiak előtt elszámoltassa az uniót

Az európai parlamenti képviselők hangsúlyozták: a Parlament továbbra is mindent megtesz, hogy az európaiak előtt elszámoltassa az uniót. Többen saját politikai meggyőződésük tükrében és képviselőcsoportjuk álláspontját követve konkrét példákkal illusztrálták, hogy a konferencia egyes javaslatai hogyan váltak mára a parlamenti munka vezérmotívumaivá. Legtöbben megismételték az uniós szerződéseket felülvizsgáló konvent összehívására irányuló parlamenti felhívást, és egyesek hozzáfűzték: a parlamenti bizottságok nemsokára elkészülnek egy ehhez kapcsolódó jogalkotás-kezdeményezési jelentéssel.

Egyes képviselők ellenvéleményt fogalmaztak meg, és a konferencia hasznát kétségbe vonva sajnálatukat fejezték ki az adófizetői pénzek felhasználása és általában az unió egészének irányvonala miatt.

49 javaslat, 300 intézkedés

A konferencia 49 javaslata kilenc témakörben 300 intézkedést ölelt fel, amelyek az európai polgári vitacsoportokban született ajánlásokon, a nemzeti vitacsoportok gondolatain, illetve a többnyelvű digitális platformon, a kilenc tematikus munkacsoportban és a plenáris üléseken lezajlott vitákon alapulnak. A három intézmény saját hatáskörének megfelelően kezdte meg a konferencia javaslatainak végrehajtását és a javaslatokból eredő munkát.

Forrás: az Európai Parlament Magyarországi Kapcsolattartó Irodája

Fotó: Az EP brüsszeli épülete (Wikipédia)

Moszkva komoly ajánlat esetén kész a tárgyalásra

Oroszország kész tárgyalni, ha komoly javaslat érkezik az ukrán konfliktus megoldására, amely teljesíti Moszkva követeléseit – jelentette ki Szergej Lavrov orosz külügyminiszter egy szerdai moszkvai külpolitikai fórumon.

„Ha most komoly javaslat érkezik arra vonatkozóan, hogy hogyan lehetne megállítani ezt a konfliktust úgy, hogy közben teljesüljenek a mi teljesen jogos követeléseink, természetesen készek leszünk tárgyalni" – mondta Lavrov a Jevgenyij Primakov néhai miniszterelnök és külügyminiszter emlékének szentelt fórumon.

Az orosz diplomácia vezetője ehhez azt is hozzáfűzte, hogy Oroszország kész lenne komoly párbeszédet folytatni a nyugati országokkal, ha ott előrelátó emberek kerülnek a kormányra.

„Amikor és amennyiben Nyugaton, az Európában és az Egyesült Államokban létrehozott intézmények vezetésébe olyan emberek kerülnének, akik képesek egy kicsit messzebbre látni, mint a kétéves választási ciklus (...), akkor természetesen készen állunk egy komoly beszélgetésre" – mondta Lavrov.

A miniszter szerint „ennek a fényes korszaknak az eljövetelére várva" Oroszország mindig tárgyalni fog „a szakértői közösség épeszű embereivel".

Dmitrij Peszkov orosz elnöki szóvivő kedden jelentette be, hogy Oroszország kész a tartós békére, de az Ukrajna ellen elindított „különleges hadművelet" céljainak elérése előtt nem lát esélyt a rendezési tárgyalásokra.

Vlagyimir Putyin orosz elnök a négy kelet-ukrajnai régió elcsatolásáról szóló dokumentumok szeptember végi aláírásakor azt mondta, hogy az orosz fél kész tárgyalni, de ehhez előbb Kijevnek „be kell szüntetnie a tüzet, minden katonai akciót, azt a háborút, amelyet még 2014-ben kirobbantott". Hozzátette, hogy az elcsatolt területek státusa nem kerülhet szóba.

Volodimir Zelenszkij ukrán elnök álláspontja ezzel szemben az, hogy Ukrajna nem fog tárgyalni Oroszországgal, amíg Putyin van hatalmon. Később Ukrajna területi integritásának helyreállítását – beleértve a Krím visszacsatolását is – és a kárpótlást is Kijev tárgyalási feltételei közé sorolta. *(MTI)*

Idén kétszer annyi hivatásos katona lépett ki a hadseregből, mint tavaly

Az ukrajnai háború megduplázta a román hadseregből kilépők számát, idén kétszer annyi hivatásos katona mondott fel, mint tavaly – írta szerdán a védelmi tárcától származó értesüléseire hivatkozva a Profit.ro gazdasági portál.

A lap szerint idén már több mint kétezer szerződéses katona szerelt le, míg a kilépők száma tavaly ezer, 2020-ban pedig ötszáz körül volt. Az év elején Románia hadseregében 73.350 hivatásos katona szolgált, a tartalékosok száma pedig 50 ezer volt – teszik hozzá.

„A katonai pálya kevésbé vonzó, és ez a folyamat kritikussá vált az ukrajnai háború által előidézett rendkívül képlékeny biztonsági helyzetben. A katonai művezetői képzésekre jelentkezők száma például idén kevesebb mint felére csökkent – 2500-ra a tavalyi 5700-hoz képest –, olyan körülmények között, amikor a meghirdetett helyek száma csaknem azonos volt" – idézte a lap a védelmi minisztérium hivatalos dokumentumát.

Az elemzés szerint ugyanakkor a jelentkezők 25-35 százaléka nem felel meg a katonai szolgálat támasztotta minimális követelményeknek, és a helyzet rosszabbodhat, tekintettel arra, hogy Románia állandó lakossága mintegy kétmillióval csökkent az utóbbi 15 évben.

A távozások másik oka az idézett elemzés szerint az, hogy a katonaságnál szolgáló mérnököknek, művezetőknek a magánszférában jobb fizetéseket kínálnak. A jelenséget „meg kell állítani", mert oda vezethet, hogy a hadsereg nem lesz képes küldetéseit teljesíteni az ukrajnai háború okozta növekvő feszültség közepette – szögezi le a minisztériumi dokumentum.

Az elemzés szerzői azt javasolják, hogy csökkentsék a katonai pálya által megkövetelt iskolai végzettséget, hogy olyan fiatalokat is meg tudjanak szólítani, akiknek a magánszektorban kisebb esélyük lenne annyit keresni, mint a hadseregnél.

(MTI)

radio.kptv.ro
KPTV
THE ROCK STATION
radio.kptv.ro

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

KERESKEDELMI TÁRSASÁG alkalmaz SZAKKÉPZETT és SZAKKÉPZETLEN MUNKÁST a 2022. december – 2023. március közötti időszakra. Tel. 0722-393-213. (23307-I)

A GOLD GYM EDZŐTEREM egyetemi végzettséggel rendelkező SZEMÉLYI EDZŐT keres. Tel. 0745-816-146. (23315-I)

A TORDAI CÉG alkalmaz MÉSZÁROST, TÖLTŐNŐT és a belesműhelybe SZEMÉLYZETET. Tel. 0744-644-026. (23317)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓK gabonával tartott, 230, 190, 175, 120, 105, 80 kg-os, levágni való disznók. Tel. 0745-816-738. (18060-I)

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK: tetőjavítást, meszelést, festést, szigetelést, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-596-889, Bence. (18049-I)

VÍZSZERELÉS, villanyszerelés, javítások. Tel. 0774-574-527. (17886)

FAVÁGÁST, bokorvágást vállalunk. Tel. 0770-621-920. (17885)

ÁCSMESTER házak felújítását vállalja, tetőkészítést bármilyen lemezből, cserépből, ácsmunkát, cserépforgatást. Tel. 0746-739-502. (17743)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyám és nagymamánk,

CSERESZNYÉS MÁRIA

92 éves korában csendesen megpihent.

Temetése 2022. december 9-én, pénteken 13 órakor lesz a marosszentgyörgyi temetőben (a nagy kórház mögött), katolikus szertartás szerint.

Búcsúzik tőle fia, Zoltán, unokái: Enikő és Zolna, dédunokái: Maja, Cecília és Ábel, a távoli rokonok, ismerősök és szomszédok.

(18062-I)

Szívünk legmélyebb fájdalmával tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, nagymama, dédnagymama, jó barát és szomszéd,

MOSONI GABRIELLA-ÉVA

89 éves korában megpihent.

Temetése december 9-én 13 órakor lesz a marosvásárhelyi katolikus temetőben.

Emléked legyen áldott, nyugalmad csendes!

Búcsúzik családja. (18063)

Válasszon aktuális ajánlataink közül!

DORA OPTICS

25% KEDVEZMÉNY A KÉKFÉNYSZŰRŐS LENCSÉKRE,

vagy 15% a szemüvegkeretekre!

www.doraoptics.ro

SZÁSZRÉGEN (Libertății)
B-dul Libertății, Nr.12/2
0733 553 971

MAROSVÁSÁRHELY (Központ)
P-ța Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

MEDGYES
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

DICSŐSZENTMÁRTON
Str. Victoriei, Nr. 21.
0736 386 353

MAROSVÁSÁRHELY (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126
0755 088 379

NYÁRÁDSZEREDA
Str. Pompierilor Nr. 1.
0733 553 973

MAROSLUDAS
Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7.
0735 786 853

SZÁSZRÉGEN (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

SEGESVÁR
Str. Mihai Viteazu Nr. 40
0770 810 855

NACHHALTIGKEIT IST UNSER ANTRIEB

brantner green solutions

A **Brantner Veres Rt.** marosvásárhelyi munkapontra alkalmaz
szakképzetlen munkásokat (rakodókat)
és *hivatásos gépjárművezetőket*
Elvárások a gépjárművezetői állásra:
• C, C+E jogosítvány
• szakmai bizonyítvány
• tapasztalat
Biztosítunk:
• vonzó fizetési csomagot
• étkezési utalványokat
• új kukás teherautókat
Az önéletrajzok leadhatók a cég munkapontján:
Marosvásárhelyen, az Alsógát utca 8. szám alatt.

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	
- információ	- 118-932
- általános	- 118-800
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112
• Rendőrség	- 0265/202-305
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110
• Sürgősségi szolgálat:	
- gyermekeknek	- 0265/210-177
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között:	0736-883-110
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351
• Marmed járóbeteg-rendelő:	- 0265/250-344 - 0756-468-658 - 0729-024-380
Labor	- 0751-114-307
e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro	
• Dora Optics	- 0733-553-976
• Dora Medicals	- 0265/212-971
• Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446
• Emma vendéglő, hidegtálak készítése	- 0740-083-077 - 0365/404-664
• Prefektúra	- 0265/266-801
• RDS–RCS	- 0365/400-401 - 0365/400-404
• Áramszolgáltató vállalat - vidék	- 0800-500-929 - 0265/929
• Delgaz Grid	- 0265/200-928 - 0800/800 928
• Aquaserv:	
- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
- közönségszolgálat	- 0265/208-888
- központ	- 0265/208-800 - 08008 208-888
• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
• Vasútállomás	- 0265/236-284
• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119 - 0744-282-710
• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) koporsók, kellékek, koszorúk és halottszállítás	- 0265/263-865 - 0745-606-215 - 0745-606-269 - 0758-047-604
• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

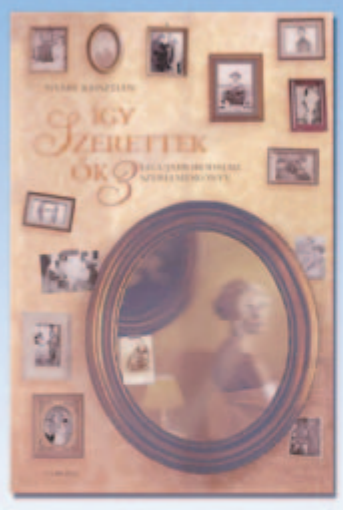

Nyáry Krisztián
Így szerettek ők 3

Delia Owens
Ahol a folyami rákok énekelnek

Dr. Máté Gábor,
Máté Dániel
Normális vagy

Marosvásárhely, Győzelem tér 18., Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.

Marosvásárhelyi Rádió România
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

Üzleti sikereinek titka:
a jó REKLÁM!
Hirdessen a NÉPÚJSÁGBAN,
Maros megye legnépszerűbb napilapjában!